Mr. J. Kugelmas
19235 Beaverland St.
DETROIT, Mich. 48204
U.S.A.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

THE OLDEST AND BIGGEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA.

LE PLUS GROS ET PLUS VIEUX JOURNAL LITUANIEN AU CANADA.

SENIAUSIAS TAUTINĖS DEMOKRATINĖS MINTIES SAVAITRAŠTIS KANADOJE.

NR.38 (1114) JUBILIEJINIAI – 50 Lietuvos nepriklausomybės atstatymo ir sustiprintos kovos už Lietuvos laisvę – METAI * 1968 M.RUGSEJO - SEPTEMBER 25 d. XXVI METAI * LITHUANIE INDEPENDANTE * INDEPENDENT LITHUANIA * Postage paid at Lachine, P.Q.

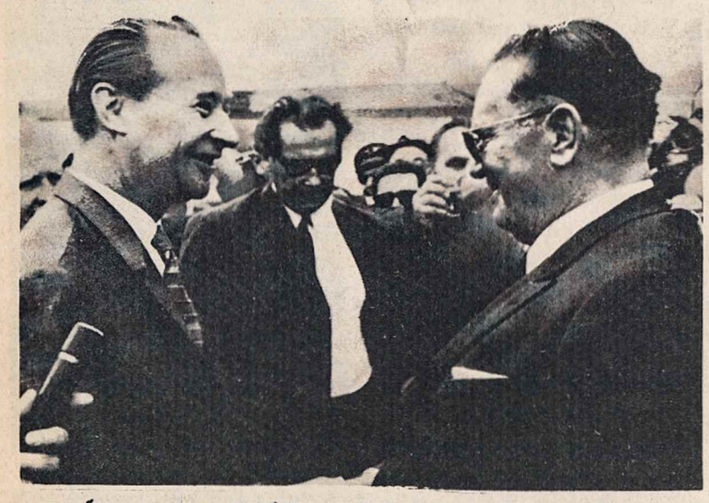

Čekoslovakijos Dubček'as sutinka Jogoslavijos prez. Tito.

Čekoslovakijos prez. Svoboda priima gėles iš jaunimo.

- Buvęs Jugoslavijos viceprezidentas ir min.pirmininkas Džilas, šiomis dienomis atvyksta į JAV.

ŠVEDIJOJE ĮVYKO PARLAMENTO RINKIMAI, kuriuos absoliutine dauguma laimėjo Socialdemokratai. Jie Švediją valdo jau 30 metų. Jie žada socialinę, ekonominę ir pramonės pažangą.

Komunistai iš 8 vietų, teišlaikė tik 3 naujame parlamente.

SPALIO 12 DIENA yra galutinai nustatyta data Vliko valdybos jau anksčiau numatytam ir Vliko tarybos pritartam simpoziumui apie santykiavimą su pavergta tauta.

Referentams, laikraščių redaktoriams ir kitiems numatytiems dalyviams netrukus bus išsiuntinėti specialūs Vliko valdybos kvietimai. (Elta)

Nepriklausomoje Lietuvoje skautai, kas metai gausėjo ir jų veikla stiprėjo.
1931 m. Kaune veiké jau 20 atskirų skautų-čių vienetų, o 1934 m. švenčiant Kauno tunto 15 metų sukaktį, Kaune buvo įsteigta trys skautų ir trys skaučių tuntai.
Nuotraukoje Kauno tunto vadija 1929 m. balandžio mėn. Pirmoje eilėje iš kairės: J. Bulota, Kazakevičius, A. Šenbergienė, D. Kesiūnaitė, J. Kuprionis (tuntininkas), kaip. Tiškus, J. Juozaitis, B. Bučinskas; antroje eilėje: St. Jatautas, Vl. Kviklys, V. Kizlaitis, V. Kišonas, X, Šatraitė, K. Paukštys, M. Barniškaitė, Vk. Kastonaitis, J. Navikas, X ir trečioje eilėje: St. Jakštas, Ržečickas, keletas neatpažintų, Iz. Jonaitis ir Vyt. Pečiūra.

ĮVYKIŲ APŽVALGA

BRĘSTA TREČIASIS PASAULINIS KARAS

Pagal pasaulinės spaudos ir telegramų agentūrų pranešimus, Maskva atrodo ryžtasi okupuoti Vakarinę Vokietiją. Dėl to yra kilęs labai didelis susirūpinimas sąjunginininkų tarpe ir Atlanto organizacijoje.

ANGLIJA IR JAV ĮSPĖJO rusus ir vokiečius, kad jie tuojau duos Vakarų Vokietijai pagalbą, kad toks Sovietų Rusijos elgesys yra neteisėtas ir nukreiptas prieš Potsdamo susitarimus. Didelis susirūpinimas yra Atlanto Sąjungos valstybių tarpe. Pradėti šios organizacijos kariniai manevrai. Ši organizacija reikalauja iš NATO valstybių tuojau duoti 12.000 kariuomenės Europon palaikyti jėgų pusiausvyrai tarp NATO ir USSR.

SOVIETŲ SĄJUNGOS UŽSIMOJIMAI LABAI DIDELI

Maskva, besiruošdama pulti Vakarų Vokietiją, juo daugiau kariuomenės nori sukoncentruoti rytuose ir vidurio Europoj. Lig šiol rusų kariuomenės nebuvo Bulgarijoj, tai dabar rusai yra pasiryžę ir Bulgarijon įvesti savo kariuomenę ir tuo padidinti jėgas prieš Vakarus.

DIDELIS SUSIRŪPINIMAS VISOJE VIDURIO EUROPOJE IR BALKANUOSE

Didelis susirūpinimas Jugoslavijoje, kurią Sovietų Sąjunga puola kaip nukrypusią į revizionizmą ir oportunizmą.

Nerami ir Turkija su Graikija ir kyla net klausimas atgaivinti senąją Balkanų Sąjungą. Daugelis duomenų rodo, kad

BRĘSTA TREČIASIS PASAULINIS KARAS

Tartum į šitą žinių paiaiškiavą atsiliepdamas Prancūzijos karo ministeris P.Massener pareiškė, kad Prancūziją visiškai apvaldė atominių bombų gamybos techniką. Šis pareiškimas parodo, kad trečiasis pasaulinis karas bus atominis karas, kuris nežinia ką žmonijai atneš - gal visišką sunaikinimą. Šitie faktai rodo, kad Maskva į nieką nežiūri ir žmonijos likimas jai nė kiek nerūpi.

ČEKOSLOVAKIJOJE TEBEVYKSTA SUNKI KOVA

Maskva nežino ribų savo reikalavimams. Ji reikalauja, kad čekoslovakai paklustų jos diktatui ir visą laiką nepatenkinta, kad čekoslovakijoje vis dar reiškiasi laisvės pastangų. Nors įvesta cenzūra spaudai, televizijai ir radio, bet Maskva vis nepatenkinta ir "Pravda" visą laiką čekoslovakus puola. Čekoslovakai bando gintis nuo užpuolimo ir buvo pasiryžę vykti Maskvon derėtis dėl sąlygų, bet Maskva jų pasiryžimą atmetė ir reikalauja, kad Čekoslovakijai padiktuotos sąlygos be jokių pasipriešinimų būtų įvykdytos.

DUBČEKAS KREIPĖSI Į TAUTĄ

kviesdamas ją pasitikėti rusais, nes girdi, taip nebus kaip prie Novotny. Jis kvietė nedaryti masinių mitingų, neišsišokti prieš rusus, nes tiktai rimtyje ir kietoje laikysenoje bus galima ką nors geresnio laimėti.

Daug pasako užrašai ir plakatai Pragoje, Čekoslovakijoje.

ŽINIOS TRUMPAI

- Turkijoj, Ankaroj, prie rusų atstovybės padėta užtaisyta bomba, bet laiku pastebėta ir pašalinta.
- Graikijoje galutinai patvirtinta nauja konstitucija, kurioj padaryta daug pakeitimų. Bus amnestuoti kaliniai, išskyrus 2.400 karininkų, kurie dalyvavo perversmo sąmoksle.
- Irane ir vėl drebėjo žemė.
- Buvęs Jugoslavijos viceprezidentas ir ministeris pirmininkas Eduardas Kardelj pareiškė, kad istorija nuteis tuos kraštus, kurie smaugia laisvę ir kad didžiosios valstybės nebūtų mažųjų hegemonais. Rusai turi išvest kariuomenę iš Čekoslovakijos.
- Rytinėj Vokietijoj, ties Čekoslovakijos siena, prasidėjo rytinės Vokietijos kariuomenės manevrai. Manevruose dalyvauja 40. 000 karių.
- Čekoslovakijos parlamento pirmininkas Smrkovski pareiškė, kad 94 teisėjai turės reabilituoti Stalino aukas.
- Pekinas, su Mao Tse-Tungu priešaky, stipriai palaikė Albanijos išėjimą iš Varšuvos pakto sąjungos valstybių tarpo.
- JAV naujas galingas erdvės laivas ryšių reikalam, nukrypo neteisingu keliu ir turėjo būti sunaikintas.
- Rusų erdvėlaivis Zonda 5 apskrido mėnulį iki 1210 mylių ir laimingai nusileido Indijos vandenyne. o Anglijoje dideli potvyniai.
- Anglijoje nukrito Prancūzijos lėktuvas ir žuvo visi 12 įgulos narių.
- Popiežius Paulius VI kreipėsi į katalikus, prašydamas nekritikuoti jo enciklikos ir ypač enciklikos apie gimdymo kontrolę.

KAS NAUJA KANADOJE

VISUOTINIS SVEIKATOS APRŪPINIMAS

įgauna vis didesnį populiarumą. Dabar prie plano prisidėjo Nova Scotia, kuri planą pradės vykdyti 1969 metų balandžio mėn. Ji pasižada išpildyti visus federalinio įstatymo reikalavimus ir už tai gaus iš valstybės iždo pusę visų išlaidų. Nova Scotia yra trečioji provincija, kuri prisidėjo prie valstybinio Medicare plano. Lig šiol prie Medicare plano buvo prisidėjusi Britų Columbija ir Saskatchevanas. Tikimasi, kad palaipsniui prisidės ir kitos provincijos.

NAUJAS GELEŽINKELIS

Geležinkelio linija 235 mylių ilgumo sujungė Salmon su Grand Prairie Albertoje. Jos statyba atsėjo 95 milijonai dol. Šitos linijos svarbumas yra tame, kad ja galima bus transportuoti prekes į Peace River, o iš ten į vakarus.

STATOMA NAUJA GAMYKLA

Quebeco valdžia paskyrė 2 milijonus dol. pastatyti medžio klijavimo įmonę ties Mont-Laurier. Ši įmonė duos darbo 500 asmenų ir vėliau dar daugiau.

PARDUODAMI JAVAI

Sirijos valdžia Ontario provincijoj užpirko 2 milijonus bušelių rugių ir kviečių. Apmokėjimą garantuoja Exports Credits Insurance Plan.

NEDARBO IŠMOKĖJIMAI

Nedarbo kasos išmokėjo 23, 400, 000 dol., palyginus su 46, 300, 000 gegužės mėn. Rugpiūčio mėn. iš nedarbo kasų naudojosi 229. 000 asmenų.

PRIEVARTAUJAMAS ST. LEONARD

St. Leonardo miestukas randasi Montrealio rytuose. Tai yra jaunas, apie 35, 000 gyventojų turįs, vienas Montrealio priemiesčių. Iki šiol jis pasižymėjo tik tuo, kad apie 45% jo gyventojų yra italų kilmės.

Bet tokių miestukų Kanadoje tikriausiai yra ir, rodos, nebūtų net ko apie juos rašyti.

Tačiau St. Leonardo vardas paskutinių savaičių bėgyj nuskambėjo per visą Kanadą. Ir štai kodėl. Quebeco prancūzus nuolat gąsdino faktas, kad naujai atvykstantieji imigrantai kažkodėl greičiau šliejasi prie anglų, o ne prie prancūzų. Dar gi vietinių prancūzų prieaugliui nuolatos mažėjant, toji baimė tampa suprantama ir pateisinama. Tačiau sunkiai suprantamas ir pateisinamas metodas, kuriuo užsimojama šią problemą spręsti.

Praeitą pavasarį St. Leonardo R.katalikų mokyklų komisijon tapo išrinkta supernacionaliniai nusistačiusi grupė. Jos manymu, vienintėlis būdas išlaikyti prancūzišką persvarą, tai panaikinus angliškasias mokyklas ir privertus mokytis prancūziškose. Kaip tarė-taip ir padarė. Ir nuo šio rudens pirmąjį skyrių pradedantiems tenka eiti į prancūzų mokyklą, nes angliškoj mokykloj pirmas skyrius panaikinamas.

Kilo triukšmingas nepasitenkinimas. Susiorganizavę tėvai (apie 8000) važiavo į Kanados sostinę demonstruoti. Kadangi švietimas yra provincijų dispozicijoje, tai toks žygis į Ottawą apsimokėjo gal tik tuo, kad grįžtant buvo galima parsivežti degtinės (nes Quebeco degtinės pardavėjai jau trečias mėnuo kai vis dar tebestreikuoja).

Buvo taip pat kreiptasi ir į Quebeco švietimo min. Jean-Guy Cardinal. Bet ir tasai atsakė, kad anglų kalba panaikinama tik pirmajame skyriuje-nėra ko sielotis. O be to, nauji ateiviai juk turi pripažinti ir išmokti didžiumos (prancūzų) kalbos.

Neturėdami kitos išeities, St. Leonardo tėvai nutarė neleisti savo vaikų į mokyklas. Iš 1, 800 mokinių, mažiau negu šeštadalis teužsiregistravo.

Šiuo metu komisija bando daryti nuolaidas. Siūlo anglų kalbos pamokas po normalių mokslo valandų. Nežinia, kuo viskas baigsis.

Mums, tačiau, kurie esame patyrę prievartą (ar tai rusišką, vokišką ar kitokią) yra labai aišku, kad pasirinktasis metodas yra klaidingas. Tą patvirtina ir naujai atvykstančių imigrantų noras pasilikti, kad ir šiaip visuose kituose atžvilgiuose, gan europietiškame Montrealyje. Ir tik labai mažas procentas čekoslovakų pasiliko Montrealyje. Daugumoje patraukė į Torontą ar į Kanados vakarus.

SKIRTINGOS NUOMONĖS

Po kivirčų St. Leonard, Quebeco ministerių kabinete pasigirsta nesutarimų prancūzų kalbos įvedimo klausime. Iki šiol už aštrią, tiesiog prievartos liniją, viešai pasisakė kultūros min. Tremblay ir švietimo min. Cardinal. Šalčiau ir protingiau elgtis siūlo teisingumo min. Bertrand ir darbo min. Bellemare. Neaiški laikysena dar paties min. pirm. Daniel Johnson, kuri gali paaiškėti šį trečiadienį numatytoj spaudos konferencijoj.

KANADA GINTŲ VOKIETIJĄ

Min.pirm. P.E.Trudeau pareiškė parlamente, jog Kanada gintų bet kurį NATO narį sovietų užpuolimo atvejuje. Šis pareiškimas buvo padarytas sovietų grąsinimų vakarų Vokietijai akivaizdoje.

DICK WALLACE—LONDON FREE PRESS

Kanados min. pirm. P. E. Trudeau darbo metu su padėjėjais.

NEPRIKLAUSOMA
LIETUVA

LITUANIE INDEPENDANTE
INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! For liberation of Lithuania!
Už ištikimybę Kanadai! For loyalty to Canada!

Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa, and for payment of postage in cash.
LEIDŽIA KANADOS LIETUVIŲ CENTRO TARYBA IR SPAUDOS BENDROVĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Redaktorius Jonas Kardelis
Administratorius Pranas Paukštaitis.
Tel. 366-6220
7722 George Street LaSalle, Montreal -- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams:		*Yearly Subscription Rates:*	
Kanadoje	$6.00	Canada	$6.00
Amerika ir P. Amerika.	$6.50	America & S. America.	$6.50
Visur kitur	$7.00	Other Countries	$7.00
Atskiras numeris	$0.15	Single copy	$0.15

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba pašto ženklais.)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

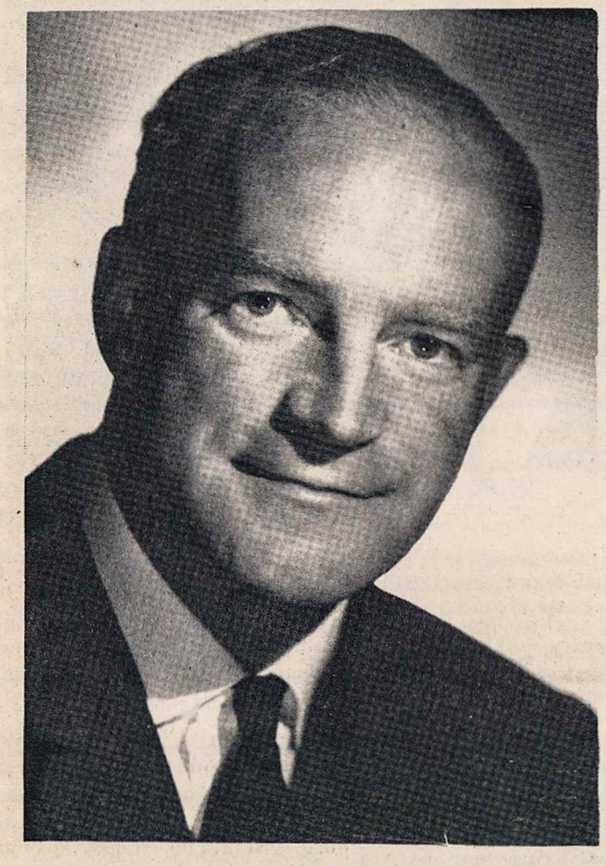

Dr. J. K. Valiūnas
Vliko pirmininkas.

VLIKO PIRMININKO SVEIKINIMAS III - JAM PLB SEIMUI

Sveikinu III PLB Seimo atstovus, atvykusius iš visų kontinentų į šią didingą lietuviško darbo manifestaciją.

Man ypatingai yra malonu sveikinti PLB, neš ji yra Vliko emenacija. Vlikas, kuris minės šiais metais savo gimtadienį, 1949 m. birželio 14 paskelbė Lietuvių Chartą, pašaukė į gyvenimą PLB, kuri tos Chartos nuostatais veikia ir vykdo joje užbrėžtus uždavinius.

Laisvame pasaulyj yra daugiau kaip milijonas lietuviškos kilmės žmonių. Jie turi per tūkstantį gydytojų, apie pusantro tūkstančio inžinierių ir architektų, apie 130 parapijų ir savo vyskupą ir keletą šimtų dvasiškių, per 3000 studentų koledžuose, didelį kiekį rašytojų, menininkų, dailininkų; žurnalistų, mokslininkų, profesorių ir gausią spaudą. Laisvo pasaulio lietuviai savo skaičiumi savo kultūriniais turtais, savo politiška diferenciacija, savo kalba, savo didinga valstybine praeitimi sudaro galingą etninį vienetą. Mūsų diaspora yra uola, trukdanti ir grėsminga neokoloniališkai Sovietų imperializmo politikai.

Mes tapome S. Rusijos priešais ne dėl to, kad būtume pavojingi jų saugumui, bet todėl, kad norime išlaikyti tautinį ir kultūrinį individualumą ir politinę nepriklausomybę. Todėl okupantai, šalia įvairių genocidinių priemonių, klastoja mūsų istoriją. Jie nori nukirsti mūsų istorinio gyvenimo šaknis. "Kas valdo praeitį, tas valdo ateitį"... Jie atkakliai nori padaryti banditais dešimtis tūkstančių mūsų partizanų, žuvusių už gimtosios žemės laisvę. Tačiau okupantų smurtinės užmačios negalėjo net per ilgus vergovės dešimtmečius palaužti mūsų ir kitų pagrobtų tautų dvasinio atsparumo. Tik nežymus gyventojų skaičius remia sovietiškai komunistinę diktatūrą. Tačiau S. Rusija neatsižvelgia į tas daugmilijoninių masių nuotaikas ir palaužia su neribotu smurtu pavergtų tautų pastangas išsilaisvinti. Paskutiniai įvykiai Čekoslovakijoj įrodo, kad S. Sąjunga yra nusprendusi naudot ginkluotą smurtą santykiuose su kitomis tautomis. Gėdinga Čekoslovakijos okupacija yra paskutinis įspėjimas kitiems satelitams ir Vakarų Europai, kad ir jų saugumas nėra užtikrintas.

Mūsų, laisvėje gyvenančių vienas iš pagrindinių uždavinių yra išsaugoti savo tautinę sąmonę. Tačiau lietuvybė išliks gyva, jei ji bus mūsų tarpe socialinė realybė. Čia likiminis vaidmuo atitenka PLB. Vlikas linki jai gaivalingų laimėjimų lietuvybės išsaugojime. Kiekvienas lietuvis PLB globoje ir apsaugoje teskelbia drąsiai pasauliui: "Lietuviais esame mes gimę. lietuviais ir norime būt". Vlikas rėmė, bendradarbiavo su PLB praeityje. Tai darys ir ateityje. Norėdami pasiekti mūsų didžius tikslus, sujunkime milijono laisvų lietuvių valią į vieningą, didingą lietuvio valią. Tai padarius, išsilaisvins daug naujų galių. Jų branduolinei veržlai neatsispirs neokolonistiško imperializmo gimtinė ir tvirtovė Raudonoji Maskva. Sujunkime milijoną laisvų lietuviškų širdžių tvinksnių į vienybę, į vieningą dūžį. Jis bus toks galingas, kad pavergtos Lietuvos bažnyčių varpai pradės gausti prisikėlusios Lietuvos laisvės simfoniją.

Į darbą tautinei vienybei išugdyti,
Į kovą tėvynei laisvę laimėti!

Juozas Vaišnys, S. J.

PASAULIO LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SEIMAS

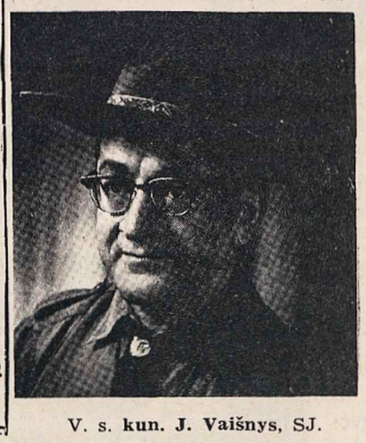

V. s. kun. J. Vaišnys, SJ.

(tęsinys iš praėjusių laidų)

St. Lozoraitis, jr., savo paskaita "Okupuotos Lietuvos padėtis ir išeivija" visus maloniai nustebino. Ne dažnai mums tenka išgirsti tokių kultūringų, aiškių paskaitų. Šis mūsų diplomatijos šefo sūnus kiekvienam padarė labai gerą įspūdį savo taktu ir išbalansuota asmenybe. Jeigu visi seimo dalyviai būtų buvę į jį panašūs, tai būtų nuveikta ir pasiekta kelis kartus daugiau.

Prelegentas pradėjo paskaitą primindamas, kad šiais metais komunistai švenčia Markso "Kapitalo" ir Lenino gimimo sukaktis. Mes švenčiame savo nepriklausomybės sukaktį, kurią iš iš mūsų vėl išplėšė komunistai. Jeigu šiandien atšikeltų Marksas, tai nustebtų pamatęs, ką jis sukūrė. Komunizmas šiandien nepajėgia išspręsti jokios socialinės ar politinės problemos. Gyvenimas įrodė ir dar aiškiau įrodys, kad tautų pavergimu šviesesnės ateities nesukursi.

Kalbėdamas apie Lietuvą ir apie mūsų dabartinius santykius su ją, prelegentas pabrėžė, kad mes turime griežtai atmesti principą: "Kuo Lietuvoj blogiau, tuo geriau" Deja, yra žmonių, kurie kartais ir spaudoje pasidžiaugia, jeigu Lietuvoje mūsų broliams nesiseka, jeigu jie vargsta. Tokiu būdu brolis lietuvis identifikuojamas su okupantu. Mes, kovodami su okupantu, kartais pradedame kovoti ir prieš lietuvį. Lietuviai savo tėvynėje stengiasi sukurti aukštesnę kultūrą, kad galėtų ilgiau išlikti ir kovoti už laisvę. Jų pasisekimais mes turime džiaugtis, o dėl nepasisekimų liūdėti.

Kai kam gali atrodyti, kad Rusija labai pakėlė Lietuvos pramonę ir kultūrinį gyvenimą, bet čia reikia įžiūrėti gudrią jų politiką. Dabar Lietuva apie 90% elektros ir dujų energijos gauna iš Rusijos. Tad Rusija kiekvienu momentu galėtų tai nutraukti ir visiškai sužlugdyti Lietuvos pramonę. Tai yra Rusijos politika, kad Lietuva būtų visiškai priklausoma nuo jos ir negalėtų savarankiškai gyventi. Be abejo, už tą energiją ir už kitas Rusijos "geradarybes" lietuviai turi užmokėti savo rankų darbu ir savo pagamintomis prekėmis. Lietuvoje darbininkų ir visų profesijų tarnautojų algos juokingai žemos, jie yra negailestingai sovietų išnaudojami. Užimtos šalys izoliuojamos nuo kitų kraštų, kad lengviau būtų galima pavergti užimtuosius. Tik tylus, bet labai energingas ir apgalvotas krašto priešinimasis dar saugoja mūsų tėvynę nuo greitesnio nulietuvinimo. Ateitis ypač priklausys nuo dabartinės jaunosios kartos. Iki šiol ji pasiliko lietuviška. Didelis jaunimo skaičius studijuoja, nori dirbti, kurti, pralenkti kitas respublikas. Mes turime jais didžiuotis ir jų pastangas remti.

Lietuvoje aiškiai matomas didelis susidomėjimas praeitimi, ypač liaudies menu. Iš praeities semiasi stiprybės. Literatūroje daugiau ir daugiau keliamos žmogiškos vertybės. Jau nyksta himnai komunizmui. Tai yra nelengvas kelias, bet juo bandoma eiti. Dabar yra tūkstančiai tylių "knygnešių". Žmonės subrendo, tapo atsargūs, pamatė, koki metodai yra geriausi. Daugiausia lietuvius slegia nematymas ateities pagerėjimo nei laisvės perspektyvų. Kartais toji žemiškoji neviltis veda prie Dievo, prie amžinų turtų ir amžinos laisvės ieškojimo. Mus jaudina didelis tikinčiųjų skaičius ir dvasiškių ištikimybė savo luomui. Tai yra okupuota, bet dirbanti ir kovojanti Lietuva, su kuria mums reikia bendrauti, padėti savo vargstantiems broliams ir semtis sau jėgų, matant jų ryžtą bei ištikimybę savajai tautai.

Tačiau neturime atsisakyti principų. Turime palaikyti su tauta rezistencinius ryšius. Nepriklausomybės aktas mus ypač įpareigoja šiandien. Neapvilkime kovojančios tautos!

Kanados krašto LB pirmininkas A. Rinkūnas skaitė paskaitą, tema "Išeivijos kultūros ir švietimo rūpesčiai". Tai labai aktuali, gerai paruošta paskaita, bet kai kurie prelegento teigimai jaunesniosios kartos atstovų buvo skeptiškai sutikti. Čia nesiimsime plačiau nagrinėti šios paskaitos minčių, nes buvo žadėta ją paskelbti spaudoje.

"VALSTYBINGUMAS IR TAUTIŠKUMAS" - paskutinė paskaita buvo dr. K. Keblio. Daugelis klausytojų galvoja, kad ši paskaita buvo visų pozityvių seimo darbų apvainikavimas ir jos mintys derinosi su J. Bačiūno, dr. K. Valiūno ir S. Lozoraičio, jr. pateiktomis vienybės ir bendro darbo mintimis. Kiti sako, jog tai buvusi kontroversinė paskaita, nesiderinusi su seimo nuotaikomis. Keista. Juk pagrindinė dr. K. Keblio paskaitos mintis kaip tik buvusi visų lietuvių vienybės siekimas. Prisimindamas dabartinius mūsų ginčus bendravimo su kraštu klausimu ir mūsų laisvės kovos metodus, jis mūsų veikėjų net neskirstė į "konservatorius" ir "pažangiuosius", kaip dabar yra gana įprasta juos skirstyti mūsų spaudoje; visus lietuvius ir visus veikėjus jis suskirstė į "tautininkus" ir "valstybininkus". "Tautininkais" jis laiko tuos, kurie mūsų tėvynės laisvinimo kovoje pirmoje vietoje kreipia dėmesį į tautą, į tautybės išlaikymą, galvodami, kad jeigu mes išliksime lietuviais, tai vis tiek anksčiau ar vėliau, pasitaikius palankiai progai, galėsim atgauti ir savo valstybinę nepriklausomybę. "Valstybininkais" jis vadina tuos, kurie pirmoj vietoj stato valstybę ir kovą už nepriklausomybės atstatymą. Nors galima buvo numanyti, kad prelegentas, kaip ir dauguma mūsų jaunesniosios kartos veikėjų, linksta į pirmąją grupę - į "tautininkus", nes jeigu ištirps mūsų tautiečiai svetimoje aplinkoje, tai nebus kam sudaryti nė valstybės, bet vis tiek jis jokiu būdu nepasmerkė nė "valstybininkų". Jis pabrėžė, kad vieni kitus turime gerbti, vieni kitų įsitikinimus turime toleruoti ir iš tų dviejų, skirtingai galvojančių kovotojų grupių nupinti stiprią laisvės kovotojų pynę. Ir kovoti

NE VIENI PRIEŠ KITUS, BET VISI DRAUGE PRIEŠ MŪSŲ VISŲ BENDRĄ PRIEŠĄ.

Negalima suprasti, kaip tokia mintis galima vadinti kontroversine!

Žinoma, paskaitoj buvo vienas kitas išsireiškimas, kuris galėjo būti šiek tiek kitoks, bet tai buvo antraeilės smulkmenos. Čia vėl pasirodo ta pati mūsų klaida - mes nesugebame suvokti pagrindinės minties, nenorime suprasti žmogaus intencijų, nemokame į dalykus ir į asmenis pažvelgti sintetiniu žvilgsniu, bet knibinėjamės smulkmenose, sprendžiame pagal koki nors neesminį išsireiškimą, ieškome musės, nematydami dramblio.

Stebint klausytojus paskaitos metu ir pasikalbėjus su kitais po paskaitos, galima drąsiai daryti išvadą, kad paskaitos mintims pritarė aiški klausytojų dauguma.

(Užbaiga kt. nr.)

Lietuvių gyvenimo reiškiniai

VILNIAUS KRAŠTO LIETUVIŲ SĄJUNGOS JAV ir Kanados kraštų visuotinis suvažiavimas įvyko š. m. rugsėjo mėn. 1 d. (Darbo dienos savaitgalį) Detroite, Lietuvių Namuose.

Suvažiavimas buvo pradėtas pamaldomis šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčioje. Po pamaldų 12 val. Lietuvių Namuose prasidėjo atvykusiųjų registracija, vėliau darbo posėdžiai, o vakare baigėsi pobūviu.

VKLS-gos Centro V-ba

LIETUVOS IŠLAISVINIMO TAUTOS FONDAS praneša, kad pastaruoju metu jis vėl susilaukė naujų ypatingų rėmėjų, būtent: St. Pundzevičius iš Great Neck, N. Y. - 50 dolerių metinis įnašas; M. ir B. Raugai iš Delran, N. J., M. ir B. Jauniškiai iš E. Northport, N. Y., ir J. Giedraitis iš E. Northport, N. Y. - po 25 dolerius metinio įnašo.

Asmens ar šeimos įmokėję į Tautos Fondą metinį įnašą bent 25 dolerius ar daugiau, arba organizacijos ar jų padaliniai įmokėję metinio įnašo bent 200 dolerių ar daugiau - laikomi ypatingais Tautos Fondo rėmėjais.

Ypatingųjų rėmėjų įnašai skiriami Eltos Informacijų įvairiomis (anglų, vokiečių, italų, ispanų, portugalų, arabų) kalbomis leidimo fondui sustiprinti.

Vliko ir TF valdybos kviečia laikraščius joms pagelbėti pagarsinti lietuvių visuomenėje to ypatingųjų rėmėjų telkimo sąlygas ir prasmę.

Kviečia taip pat ir paskirus asmenis, šį paaiškinimą įsisąmoninusius, perdavinėti iš lūpų į lūpas tą žinią ir skatinti kitus, kad ryžtųsi tapti ypatingaisiais Tautos Fondo rėmėjais, kadangi neatvangus informacijos teikimas įvairiomis kalbomis šiuo metu yra viena iš pagrindinių Lietuvos laisvės kovos priemonių.

(Elta)

ZUZANA M. VANAGAITĖ, mokytoja, Atžalyno vadovė, uoli visuomenininkė, dalyvavusi jaunimo kongresuose ir studijose Argentinoje, Urugvajuje, Brazilijoje ir JAV, 22.8.68 mirė auto katastrofoje Buenos Aires mieste. Buvo gimusi Argentinoje prieš 26 metus. Fernandez Timinsko laidojimo įstaigai parvežus jos lavoną iš Pirovano ligoninės Avellanedon, buvo pašarvota Lietuvių Salėje ir sekančią dieną, po mišių Aušros Vartų bažnyčioje, iškilmingai palaidota savo tėvo Juozo Vanago (mirusio 1964 metais), kape. Sarandi kapinyne. Argentinoje liko liūdinti motina Ona Luniūtė Vanagienė ir brolis Jonas su dukromis Bety, Susi ir sūnum Osvaldu, kurių globa ir auklėjimu rūpinosi velionė. Jos mirtis sujaudino visą mūsų koloniją. Buvo pora desėtkų vainikų, jų tarpe nuo organizuotų vienetų: Atžalyno, Argentinos Lietuvių Jaunimo, SLA Jaunimo LUA, ALC Jaunimo, nuo mokyklos, kurioje Zuzana mokytojavo ir kt. Jos mokiniai visą laiką, pakaitomis, ėjo garbės sargybą. Skaitlingus šermenų dalyvius jaudino motinos vaito jimas. Foto nuotraukas padarė A. L. Balso leidėjas Pranas Ožinskas.

Mirties aplinkybės yra tokios: Rugp. 21, apie 20 val., ALC pirm. J. L. Mičiūdas, savo autu atvykęs Avellanedon, pasiėmė Zuzaną iš P. Sakalausko valgyklos ir pasisakę, kad vyksta pardavinėti įžangų parapijoje įvykstančiam parengimui, abu išvažiavo. Sekančios dienos ryte radio paskelbė, kad jų autas apsivertė prie Tejar ir Av. Gral. Paz. Po poros valandų ligoninėje Pirovano Zuzana mirė, o J. L. Mičiūdas porą dienų išlaikytas 49-toje nuovadoje inkomunikuotas, kitą porą dienų pabuvęs sanatorijoje, 26. 8. 68 naktį grįžo savo šeimos židinin.

"Argentinos Lietuvių Balsas"

Brangiam TEVELIUI mirus Lietuvoje,
mielą IRENĄ LUKOŠEVIČIENĘ su šeima nuoširdžiai užjaučiame

Janina ir Gediminas Rukšėnai.

Didžiai Gerbiamą Ponią Ireną Lukoševičienę ir Jos Šeimą, Jos tėveliui mirus Lietuvoje, nuoširdžiai užjaučiame

Konstancija ir Leonas Balzarai, Čikaga.

Didžiai Gerbiamą Poną J. Narbutą ir Jo šeimą, mirus Jo tėvui, nuoširdžiai užjaučiame

Konstancija ir Leonas Balzarai. Čikaga.

Dr. B. KEMEŽIUI mirus,
mielą p. IRENĄ LUKOŠEVIČIENĘ ir jos šeimą giliai užjaučia

Vilgalių ir Kibirkščių šeimos.

VALSTYBINGUMAS IR TAUTIŠKUMAS

KĘSTUTIS KEBLYS

Paskaita perspausdinta iš "DRAUGO", kuri buvo skaityta Pasaulio Lietuvių Bendromenės III-jame seime rugsėjo 1 d. New Yorke.

Prieš penkerius metus tema, kuri man šiandien skirta, būtų buvusi sausai teoretiška, nekontraversinė*). Juk terminai valstybingumas ir tautiškumas reiškia vertybes, kurios mums, čia susirinkusiems, yra lygiai priimtinos. Tai vertybės, kurios eina ranka rankon, kurios neprieštarauja viena kitai. Tai vertybės, kurios rodo kryptį mūsų lietuviškam judėjimui. Rodo vieną kryptį, ne dvi, rodo tiesiai, be pavojaus konfliktui, be rizikos principiniam išsiskyrimui.

Taip buvo prieš penkerius metus. Ar yra taip ir dabar? Jei žvelgsime teoretiškai, jei valstybingumą ir tautiškumą imsime idealinėj plotmėj — taip. Vertybės savo lygiagrečių pozicijų nepakeitė, nepašoko viena virš kitos. Principinėj plotmėj ir dabar jokio konflikto tarp šių vertybių nėra. Tautiškumas, dar ir šiais kovos metais, reiškia sąmoningą lietuviškos kultūros kūrimą, aky lų rūpestį tautinės gyvybės saugojimu ir išeivijoje ir okupuotame krašte. Valstybingumas, net ir po Jaunimo kongreso, dar tebereiškia laisvos tautinės valstybės principą ir tvirtą nusistatymą Lietuvos nepriklausomybės atstatymo atžvilgiu. Taigi, dar ir šiandien galėtume kalbėti apie valstybingumą ir tautiškumą iš esmės, nenusileidžiant į konkrečias dabarties apraiškas. Tai būtų ir patogiau ir ne taip pavojinga. Bet manau, kad šiame seime netinka ribotis teoretiniais svarstymais. Būtų neatsakinga pasitenkinti visiems žinomų bei priimtinų principų deklaravimu, užmerkti akis prieš mūsų lietuviško gyvenimo kasdienybę, nepaliesti svarbių, gal net likiminių, dabarties problemų. Todėl aš norėčiau į valstybingumą ir tautiškumą žvelgti ne kaip į abstrakčias sąvokas, bet kaip į realias mūsų visuomeninio judėjimo kryptis.

Sunku perkelti idėjas į kasdienybę. Abstrakčių koncepcijų, o tuomi pačiu ir idėjinėj plotmėj suformuluotų vertybių perkėlimas į realų gyvenimą visuomet yra surištas su rizika tas vertybes ne tik susiaurinti, bet ir iškreipti. Dažnai gyveniman nukeltos idėjos praranda savo esmę ir lieka tik etiketėmis vienokiam ar kitokiam visuomeniniam susigrupavimui pateisinti. Panašiai yra ir su mūsų čia apkalbamomis vertybėmis, liečiančiom tautą ir valstybę. Jei idėjinėj plotmėj valstybingumas ir tautiškumas yra paralelės, vie na kitą papildančios vertybės, tai mūsų išeivijos gyvenime tos vertybės, arba teisingiau, tų vertybių etiketėm paženklintos grupės neina išvien, bet išnyra priešingybe, net konfliktu.

Jau kuris laikas mūsų išeivijoje, ypač Jungtinėse Valstybėse, vystosi nauja visuomeninė poliarizacija. Pasidalinimas partijomis politinėj veikloj ir ideologinė diferenciacija kultūriniame sektoriuje pradeda nustoti pirmykštės svarbos. Vis daugiau ir daugiau išryškėja dvi stovyklos: viena — akcentuojanti tautinės gyvybės svarbą, kultūrinę veiklą, antroji — pabrėžianti laisvos valstybės principą, politinę akciją.

Jei prieš penkmetį šie du poliai dar tebuvo vos pastebimi, tai šiandien tenka sutikti su dr. Girnium, kad šios "tautininkų" ir "valstybininkų" srovės yra mūsų realios partijos, pagal kurias vyksta išsiskyrimas visose mūsų partijose, visose ideologinėse gru pėse ir visoj bepartinėj visuomenėj. Šiam naujam susigrupavimui buvo visa eilė priežasčių. Tačiau santykiai su tauta paverg toj Lietuvoj buvo tasai katalizatorius, kuris iššaukė galutinį šių dviejų polių išsikristalizavimą. Gal dėl to žmonės dažnai skirstomi į tas dvi stovyklas pagal tai ar jie yra už ar prieš bendravimą su Lietuva.

Toji nauja poliarizacija užklu po mus nepasiruošusius. Ji šakojasi visose gyvenimo srityse, grasina mūsų tarpusavio sugyvenimui, minuoja mūsų bendrą darbą. Tai mūsų bendruomenės problema, prieš kurią negalima užmerkti akių, nes, ir užsimerkus, ji nepranyks. Todėl gal vertėtų dirstelti į tas dvi sroves, į, dr. Girniaus terminu, "tautininkus" ir "valstybininkus", peržvel gti jų atstovaujamas pozicijas, jų susikirtimo pasekmes ir galop pasvarstyti kaip reikėtų elgtis Pa saulio Lietuvių Bendruomenei ir ką daryti, kad šis naujas srovinis konfliktas nenugramzdintų mus betiksliame savitarpio erzelyje.

Kokius įsitikinimus atstovauja tos dvi srovės, ženklinamos tautiškumo ir valstybingumo etikėtėmis? Pirmiausiai pažvelkime kokia yra "tautiško" sparno pozicija.

"Tautininkai" teigia, kad lietuvių tautos gyvybė, ir čia ir okupuotame krašte, yra pavojuje. Todėl, principe neatsisakant lais vės siekimo ir akcijos nepriklausomai Lietuvai atstatyti, praktinėj veikloj reikia akcentuoti tuos darbus, kurie rišasi su tautinės gyvybės išlaikymu. Tie darbai tai kultūrinis judėjimas — kūryba ir kultūrinė veikla. Tauta kurį laiką gali gyventi ir nelaisvėje, tačiau nepriklausoma valstybė be tautos, tautai mirus, nustoja prasmės. Todėl kova už laisvę neturi būti vedama totalinio karo principe. Kovojant už nepriklausomybės atstatymą, negalima kompromituoti tautinės gy vybės išlaikymo pastangų. Nega lima kultūros pajungti politinei veiklai — kūrėjo, intelektualo išsireiškimo laisvė negali būti saistoma politiniais motyvais. Jei siekiame laisvės pavergtai tautai, tai netikslu savoj visuomenėj mindyti žmogaus laisvę. Pagrindinio tautos kamieno nusiteikimas turės daugiau reikšmės laisvos Lietuvos prisikėlimui, negu išeivijos pastangos ar tiesioginė Jungtinių Valstybių intervencija. Užtat yra svarbu palaikyti ryšius su pavergta tauta, nešant į ją Vakarų pasaulio laisvės dvasią. Todėl kultūrinis santykiavimas su pavergtos Lietuvos žmonėmis yra viena iš svarbiausių priemonių ne tik tautos gyvybei palaikyti, bet ir tautos laisvei atgauti.

Tokia maždaug yra "tautininkų" idėjinė pozicija. Visuomeniniu atžvilgiu jie yra mažuma. Politiniu — opozicija mūsų valdžiai, veiksniams. Todėl šio sparno žmonių pasisakymai dažnai pasižymi aštria veiksnių, ypač VLIKo ir ALTo kritika.

O kokia "valstybininkų pozicija? Jų pažiūros remiasi principu, kad valstybingumo sąmonės ir laisvės siekimo reikalavimai nustato pagrindinę kryptį išeivijos lietuvių veiklai. Lietuvių išei vija tai politinė išeivija, kurios egzistencija pateisinama tik vienu — kova už nepriklausomybės atstatymą. Išeivija yra nuolatiniame karo stovyje prieš okupan tą, aneksavusį Lietuvą. Užtat visos pastangos ir visi resursai turi būti telkiami laisvės kovai, politinei akcijai. Neangažuota kultūrinė kūryba totalinės kovos me tu yra nesusipratimas. Politinė veikla yra svarbesnė už kultūrinį judėjimą. Kultūrinė veikla prasminga tik tiek, kiek ji tiesioginiai tarnauja laisvės kovai.

Toliau "valstybininkai" teigia, kad išeivijos politinė veikla remiasi Lietuvos aneksijos nepripažinimu. Mes stengiamės išlaikyti diplomatinį nepripažinimą Vakarų demokratijose ir uoliai demonstruojame Lietuvos susovietinimo nepripažinimą patys ir privačiame ir organizuotame savo gyvenime. Lietuvos valstybės, o tuo pačiu ir politinės išeivijos priešu yra okupantas, rusas — komunistas, bet taip pat ir kiekvienas lietuvis komunistas, ypač LTSR pareigūnas, nesvarbu ar politinėj, ar ūkinėj, ar mokslinėj įstaigoj. Bendrauti su priešu — reiškia atsisakyti valstybingumo principų, reiškia kompromituoti vieningą išeivijos laikyseną okupanto atžvilgiu. Todėl tautinė drausmė, politinio elgesio normų laikymasis yra principas, kuriam turi nusilenkti individuali minties, žodžio ir veiksmo laisvė. Todėl tautos vardu at sisakyti nuo laisvės kovos yra tas pat kaip pavergtą tautą išduoti. Tautai gresia pavojus išeivijoje, bet ne Lietuvoje. Tėvynėje tauta yra atspari. Ji išliko per sunkesnius okupacijų metus, išliks ir toliau. Tautiniu atžvilgiu išeivija savo pavergtiems broliams pa dėti negali, bet politiniu — gali. Todėl netikslu savo jėgas kreipti nuo laisvinimo akcijos į tautinės gyvybės palaikymo pastangas. Užtat kultūrinis bendravimas su okupuota ir aneksuota Lietuva ne tik nėra tikslingas, bet ir nepageidaujamas. Bendravimas yra pavojingas, nes, jam išsišakojus, bus kompromituojamas aneksijos nepripažinimas, bus slopinama kovos dvasia ir valstybingumo sąmonė, bus patarnaujama okupanto kėslams.

Žodžiu, "valstybininkai" pabrėžia politinį momentą, kultūrinei veiklai skiria antraeilę reikšmę, griežtai pasisako prieš neribotą bendravimą su pavergta tauta. Visuomeniniu atžvilgiu "valstybininkai" yra daugumos padėty. Galima net teigti, jog tai valdžios pozicija, nes "valstybininkų" pažiūroms yra artimi mūsų politiniai veiksniai ir didelė dalis išeivijos laikraščių. Tokiu būdu "valstybininkai" nė ra vien tik reiškiama nuomonė, bet ir-reali visuomeninė jėga.

Neatrodytų, kad abiejų sparnų atstovaujamose pažiūrose slypėtų kas nors nesutaikomo, kas nors kas ardytų ir sprogdintų mūsų visuomenę. Tiesa, aiškiai matyti nuomonių skirtumas, aiš kus yra pagrindas rimtiems debatams apie išeivijos tikslų įgyvendinimo metodus. Tačiau tie

Nukelta į 7 psl.

Dr. Kęstutis Keblys skaito paskaitą PLB seime New Yorke. Nuotr. R. Kisieliaus

STASYS GERVILAS

5

TRYS NUPLĖŠTOS KAUKĖS

(N. Lietuvos slaptosios policijos detektyvo pergyvenimai Vilniuje ir Vilniaus krašte 1939 - 1944 metais).

Bet neilgai okupantų čekistai, komunistai ir kiti Lietuvos išdavikai džiaugėsi ašarose paskendusios tautos nelaime. Už metų-1941 m. birželio mėn. 22 d. Vokiečių kariuomenė sudavusi gerą smūgį "nenugalimai" bolševikų armijai, privertė juos pakrikusiai bėgti iš Lietuvos. Taip pat skubėjo pabėgti visomis priemonėmis čekistai, komunistai ir kiti išgamos, išsigandę tiek, kad kai kurie iš jų nesuskubo paimti ginklų, įvairių uniformų, numatytų aukų sąrašų, kuriuos vėliau mes atradome. Kai kurie žymūs komunistai ir čekistai, kaip vidaus reikalų komisaras Guzevičius, savo puošnaus kabineto stalo stalčiuj paliko savo kompartijos nario bilietą ir kitus asmeninius dokumentus. Tai jau tikrai draugui "komisarui" ir kitiems panašiems buvo karšta. Guzevičius savo kabinete turėjo geriausius raštinės baldus ir jo didelio kabineto grindys buvo išklotos raudonu kilimu, paimtu iš arkivyskupo Jalbrzykovskio privačios koplyčios. Taip lietuvių priešas apvogė kitą lietuvių priešą. Okupantas keitė okupantą.

Bolševikai okupavę visą Lietuvą, ilgai nelaukę skubiai pradėjo perorganizuoti visas įstaigas, o pirmoje eilėje - policiją, kartodami įsakymą visiem tarnautojam palikti savo vietose, bet tuo pat laiku keisdami įstaigų viršininkus. Lietuvos kriminalinės policijos direktorių atleido, o jo vieton paskyrė Kauno krim. policijos viršininką Vitulskį, kuris savo įsakymais atleidinėjo iš tarnybos provincijos apygardose po kelis tarnautojus ir Vilniaus apygardojemus penkis pirmuosius, kurių du buvo keliolika metų tarnavę skirtingose pareigose. Kiti tarnautojų atleidimai iš tarnybų buvo daromi kas dvi tris savaites, kaip saugumo, taip ir krim. policijos Vilniaus apygardose. Į jų vietas buvo skiriami nauji detektyvai-rėžimui ištikimi žmonės, kurie buvo apmokinami laikinai paliktųjų tarnautojų. Tai buvo gera proga naujuosius detektyvus pažinti ir nustatyti jų sueigos punktus. Nors ir nesaugiai gyvenant, Vilniuje buvo sudaryta trys trejukės, sekti ir aiškinti komunistinių detektyvų vietoms, slaptiems ryšiams ir pan. Tas mums padėdavo perspėti komunistų numatytas aukas. Sekant komunistų detektyvus, buvo nustatyta jų trys slapti butai. Vienas Aušros Vartų gatvėj Didžiosios gt. link ketvirtame name nuo A. Vartų antrame aukšte. Antras slaptas butas buvo Kalvarijų gt. priešais turgaus aikštę ir trečias slaptas butas Jasiskio gt. prie vakarinio pietinio didelio pastato, kuris užėmė visą bloką (lenkų Teismo Rūmai) komunistų čekistų centro. Jie ateidavo į savo slaptus butus tik nakties metu po vieną ir, mažiausiai 5 min. skirtingu laiku. Pagal reikalą, naudojo viešosios milicijos gaisrininkų, pašto tarnautojų bei kitokias uniformas. Artinantis Vokiečių kariuomenei, detektyvai skubiai apleido savo slaptus butus. Pav. Jasinskio gt. paliko visas virš minėtas uniformas ir nedegamą dėžę, prirakintą prie grindų, su įvairiais daiktais ir popieriais.

Atleistas iš tarnybos ir neturėdamas priežasties šiaip gyventi Vilniuj, ieškojau kokio nors darbelio. Šiek tiek pakeitęs išvaizdą ir dokumentuose pavardę, pradėjau dirbti prekybos įstaigoje, kuriai vadovavo Gurauskas, o mano viršininku buvo Prancūzevičius. Padirbėjus apie du mėnesius laiko, vieną kartą, jau gerai susidraugavus su Prancūzevičium, viršininkas pasišaukia mane vieną į savo kabinetą ir paslapčiomis klausia, ar aš nežinau mūsų tarpe tokios tai pavardės (mano). Ta pavarde žmogaus ieško pamprekybos komisaras - čekistas Kapitanovas. Prancūzevičius pridūrė, kad jeigu aš žinau tokia pavarde žmogų, tuojau jį įspėti, nes Kapitanovas jo ieško suėmimui. Prancūzevičius buvo geras žmogus, ir, kaip vėliau paaiškėjo, išgelbėjo ne tik mane, bet ir tris kitus.

Dideliam pavojui grėsiant, tą pat dieną padaviau pareiškimą pasiliuosuoti iš darbo, bet tas turi eiti per čekistą Kapitanovą, o jis be Prancūzevičiaus nerašo ir nesprendžia panašių dalykų. Prancūzevičius, būdamas apsukriu žmogumi, paima mano pareiškimą pasitarimui su Kapitanovu. Pirmai progai esant, pataria man pristatyti gydytojo pažymėjimą dėl sveikatos pablogėjimo ir pan. Tą padaręs, sekančią dieną esu iš tarnybos atleistas ir porai savaičių dingstu iš miesto. Šeima gyvena Vilniuje ir per gimines palaikau reikalingą ryšį.

Gaunu raudoną šaukimą, kurį priėmė tarnaitė, į Apygardos Teismą Vilniuje už sumušimą Nades Zelmano, kuris buvo pagautas geležinkelio stotyje su pavogtais daiktais ir pinigais. Pasitaręs su savo gynėju p. Balaliūnu, einu į teismą, bet kadangi dar ir kitas kaltinamasis - geležinkelio policininkas negavo šaukimo, byla atidedama. Už 4-5 savaičių gaunu vėl raudoną šaukimą į teismą su įspėjimu. Žmona priima šaukimą.

Žinoma, kad jau ir teismai pertvarkyti ir pakeistas teismo sąstatas. Pažįstami teismo tarnautojai, o taip pat ir mano gynėjas, man pataria neiti į teismą, nes būsiu suimtas. Tas dar pasitvirtino, kada sužinojau teismo pirmininku esant seną Anykščių komunistą, pas kurį esu buvęs tarnybos reikalais. Aišku, jis mane atpažintų.

Gręsiant iš visų pusių suėmimui, kartais su svarbesniais reikalais esu ir Vilniuje, bet esu labai atsargus ir gerai pasiruošęs netikėtumam.

Jausdamas pavojų, savo bute būdavau trumpai ir nakčiai išeidavau arba dviračiu išvažiuodavau toliau už miesto pas gerus pažįstamus, kurie savo ūkiuose turėjo, karui prasidėjus, pasiruošę slėptuves toliau nuo gyvenamų pastatų miškeliuose arba krūmuose. Nors tai nekūrenami žiemos metu "bunkeriai", bet saugiau jausdamasis, ramiau pamiegodavau atsipalaidojęs nuo įkyrių minčių.

Šalia asmeninių bei šeimos problemų, vis rūpėjo kartais būti mieste, susitikti su vienu kitu patikimais žmonėmis ir pasekti čekistų detektyvų slaptus butus ir pan. Nacionalizavus namus, buvo paskirti namų valdytojai, kurie daugumoje buvo čekistų bendradarbiai ir, pagal čekistų reikalus, kai kuriose vietose namai ilgai buvo laikomi tušti vietinės milicijos specialaus tarnautojo, taip pat čekisto milicijos uniformoje, žinioje. Iš tokių namų buvo vienas Aušros Vartų gatvėje - šalia kom. detektyvų būstinės ir jau buvome nustatę, kad jame naktimis kažkas daroma - atveža, išveža kokius didesnius daiktus ir kartais ateina porelės.

Turėdamas žydų tautybės nuo seniau gerą draugą, gyvenantį antroje pusėje gatvės, sueinu į ryšį ir jisai užsikviečia į savo butą išgerti arbatos. Būdami tik dviese, draugiškai išsikalbėję apie pergyvenamą laikotarpį ir nežinomą ateitį, kaip anksčiau, taip ir dabar būdamas pilnas neapykantos komunistiniam režimui, verkdamas pasakojo jo šeimos ir tėvų, gyvenusių Lydos mieste, išvežimą ir t.t. Panašaus likimo būdami, dar labiau susidraugavom. Jisai pasakė, kad naktimis niemiegąs, o tik laukiąs, kada ir jį suims. Todėl žiūrėdamas per savo miegamojo kambario, kuris buvo antrame aukšte, langą, pastebėjęs nakties metu antroje gatvės pusėje įeinančius bei išeinančius žmones. Atsargumo sumetimais jam nieko nesakiau, tik priduriu, kad ir aš norėčiau su juo draugе nakties metu pabūti ir matyti tuos naktinius „paukščius", apie kuriuos tik ką jisai pasakė.

Tai buvo penktadienio vakarą gruodžio pradžioje, o sekančio šeštadienio vakarą sutarėm būti jo miegamame ir stebėti tuos "naktinius paukščius", apie kuriuos jau gerai žinojau, bet nežinojau tikrai, kas darosi šalia kom. detektyvų būstinės kitame name. Akylai stebint šiuos naujus čekistų lizdus, apie 11 val. vakaro privažiuoja mažas uždengtas sunkvežimis ir iš kabinos išlipa du civiliškai apsirengę vyrai. Apsidairę, skubiai išima vieną po antro didelius, suvyniotus į kariškas antklodes, daiktus ir meta pro farniera uždengtą langą į rūsį. Uždarę langą, išvažiuoja Aušros Vartų šventovės link. Tuojau, paskui sunkvežimį praslenka automobilis su uniformuotais trimis vyrais, kurie atsekę sunkvežimį, sustoja lauke antroje gatvės pusėje kol anie išmes įtariamus "daiktus". Mes, pamatę šią sceną, pajutome šaltą šiurpą, nes buvome tikri, kad čekistai į rūsį sumetė sustyrusius žmonių lavonus. (D. bus)

KULTŪRINĖ KRONIKA

Iš praeities

KUR SAVIVALIAVO DVARININKAI

Kelmė — kadaise mažo medinių lūšnų miestelio ir buvusio didelio baudžiavinio dvaro junginys, pradėjęs statytis ant šio dvaro žemės apie 1528 metus.

Šiauriniame Kelmės miesto pakraštyje, prie gražaus Vilbėno upelio tvenkinio, ant pakilios kalvos, iš anų laikų iki šiol dar tebestovi minėto dvaro sodyba su dominuojančia dviaukšte mūrine arka. Ši arka — dvarininkų-feodalų Orvidų, kunigaikščių Solomereckų ir Gruževskių savivaliavimo liudininkė.

18 a. pabaigoje Kelmę valdęs generolas Jurgis Gruževskis arkos viršutiniame aukšte buvo įkūręs didelę biblioteką ir numizmatikos kabinetą, o apačioje — areštinę su stipriais geležiniais pinučiais languose. Šiame pastate būdavo kalinami ir plakami ponui nusikaltę valstiečiai-baudžiauninkai. Plakdavo šeštadieniais. Žmogų paguldę į plakimo lovį, įkirsdavo paskirtą rykščių „normą" — nuo penkiolikos iki dvidešimt penkių smūgių.

Gruževskiai buvo reformatoriai. Reformacijos plitimo laikotarpiu jie savo baudžiauninkams išleistose taisyklėse skelbė: kas praleis pamaldas, pirmą kartą bus baudžiamas dvylika skatikų, antrą kartą — auksinu, o trečią kartą — visai dienai prirakinamas grandinėmis prie bažnyčios...

Seniai nebeliko savivaliautojų. Dvaro rūmuose, kur puotaudavo ponai, įsikūręs kraštotyros muziejus su eksponatais, pasakojančiais apie klaikią praeitį, o arka, pro kurią galėdavo įvažiuoti tik ponai, stūkso kaip slogių laikų paminklas. Pravažiuojančios pro Kelmę ekskursijos ar turistai visada aplanko šį dar baudžiauninkų statytą pastatą ir stebėdamiesi jį apžiūri.

V. ŠAULYS

Autoriaus nuotraukoje: buvusio Kelmės dvaro arka.

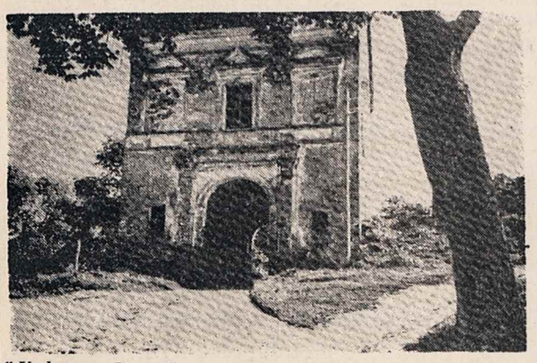

„Kultūros Barai"

VILNIAUS MUZIKOS TEORETIKAS

17 a. Vilniuje vienu metu gyveno ir dirbo trys muzikos teoretikai. Tai — Žygimantas Liauksminas, Mikalojus Dileckas ir Vaitiekus Tilkovskis. Reikia pažymėti, kad savo teoretiniais darbais jie buvo žymiausi 17 a. muzikos mokslininkai ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Žečpospolitos valstybėje.

Pirmieji du buvo vietinės kilmės, gi V. Tilkovskis gimė už Lietuvos ribų — Mazovijoje. 1629 m. baigęs Pultusko jėzuitų kolegiją, tapo jėzuitu. Įtemptai mokydamasis, jis gerai išmoko lenkų, prancūzų, italų, vokiečių, lotynų, graikų, hebrajų kalbas, susipažino su filosofijos ir gamtos mokslais. Po to keletoje kolegijų dėstė poeziją, retoriką, graikų kalbą, filosofiją ir teologiją. Nutraukęs pedagoginę veiklą, V. Tilkovskis išvyko į Vatikaną ir ketverius metus vėl gilino įvairių mokslo sričių žinias. Grįžęs į Vilnių, iki pat mirties (1695 m.) vadovavo dvasinei seminarijai.

„Kultūros Barai".

Tarp gūdžių šlaitų...

KAUNO ZOOLOGIJOS SODUI — 30 METŲ

Naktimis, kai blyškus mėnulis nepajėgia apšviesti gūdžiausių šlaitų, pasigirsta galingas liūtų staugimas ir hienų vaitojimas... Nepagalvokite, jog čia Afrikos savanos. Visa tai Kaune, kur prieš 30 metų (1938 m. liepos 1 dieną) profesorius Tadas Ivanauskas įkūrė Zoologijos sodą... Augo, plėtėsi žvėrių ir paukščių miestas. Narvuose, voljeruose dabar gyvena apie 1000 ateivių iš pačių tolimiausių kraštų.

...Išdidžiai, gal net tingiai, vaikštinėja galiūnas stumbras. (Netrukus jį matysime ne vien Zoologijos sode. Lietuvos gamtininkai žada stumbrų porą įkurdinti Panevėžio miškuose.)

Ištiesę aukštus kaklus, dairosi dykumų laivai — kupranugariai. Visas Zoologijos sodas dvikupriams — kaip ant delno.

Šiaurinio ainio patinas netveria džiaugsmu. Mat, jo pati sulaukė įpėdinio. Galėtų — skersai tvoros liuoktelėtų.

Žvėrių karalius liūtas, net ir snausdamas, — karalius. Jo liūtei — vadinasi, karalienei, — kaip ir visoms karalienėms, tualetai daugiausia galvoje: saugodama savo išvaizdą, net naujagimių vaikų atsisakė. Tris gražius, linksmus liūtukus išaugino Zoologijos sodo direktoriaus pavaduotoja Ona Trimonienė. Dabar liūtukai — visų sode apsilankančių vaikų džiaugsmas. Ypač tada, kai su jais galima pažaisti.

Juk su tigrais nepažaisi — jau vien jų žvilgsniai sako, kad į žaidimus nelinkę. Užtat kai pradeda išdykauti himalajiškų meškų šeimynėlė, smalsuolių minia gulte apgula užtvarą. Meškos patenkintos savo išdaigomis, žiūrovai — dar labiau.

Sodo lankytojai niekur ilgai neužsibūna. Juk reikia dar aplankyti roplius, beždžiones, paukščius, pasigrožėti, kaip, sodo darbuotojų pašaukti, vandenyje žaidžia jūrų liūtai ar linksminasi ruonis.

Zoologijos sodo darbuotojus, šėrikus žvėrys puikiai pažįsta. Net niūrusis tigras, jų pašauktas, atkiša pakasyti šoną, vilkas palieka savo guolį, o ilgakaklė gervė pradeda šokti ritualinį šokį...

Jeigu žvėris nelaisvėje veda vaikus, vadinasi, jis gerai gyvena. O Kauno Zoologijos sode gimsta liūtukai, elniukai, šakalai, peri laukinės antys, žąsys, juodosios ir mūsų vandenų gulbės.

Aplankyti Zoologijos sodo gyventojų kasdien ateina iki 10 tūkstančių žmonių.

JULIUS VAICEKAUSKO tekstas ir nuotraukos

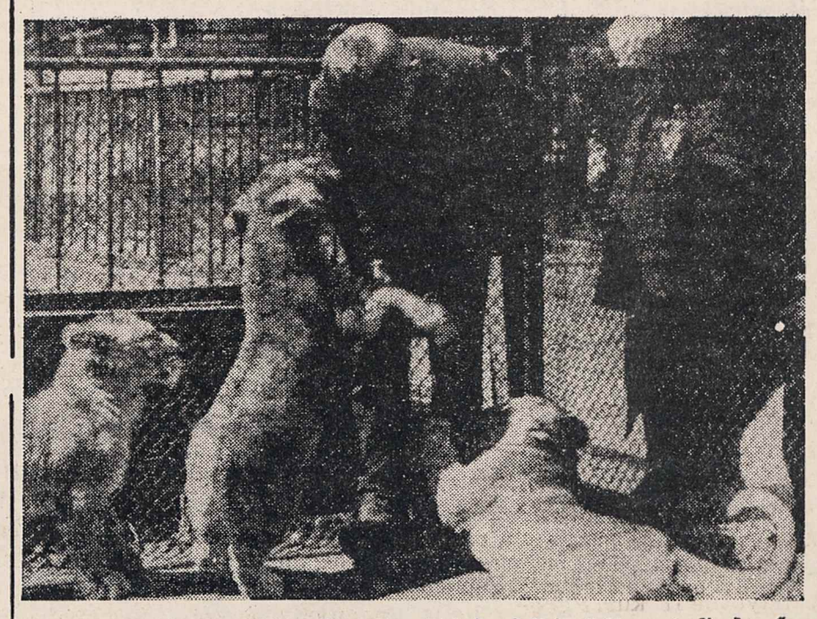

Liūtukai mielai žaidžia su jaunaisiais kaunie čiais. *„Gimtasis Kraštas"*

PASISAKYMAS DĖL IŠLEISTOS PLOKŠTELĖS

GERBIAMIEJI, —

Šiuomi siunčiu Jūsų maloniam patalpinimui "Nepriklausomos Lietuvos" puslapiuose mano įspūdžius iš naujai išleistos lietuviškos muzikos plokštelės, kurią išleido Montrealio lietuviškos radio valandėlės vedėjas p. Liudas Stankevičius.

Šioji naujos lengvos lietuviškos muzikos plokštelė "Mano Gimtinė" -yra nepaprastas jaunųjų Lietuvos kompozitorių, dirbančių sunkiose sąlygose ir didžiojo "brolio" priežiūroje, kūrinių rinkinys. Kad ir kaip sunkios ir neįmanomos būtų aplinkybės mūsų jaunųjų kompozitorių, bet jose atsispindi vis dėl to savarankus individualizmas, tas tyras nuoširdus lietuviškumas.

Patys kūrinėliai yra pilni nepaprastai maloniai nuteikiančios nuotaikos. Tai yra tikrai gaivinanti ir nervus raminanti muzika, ypač prisiklausus šios vietinės muzikos, kurią radio stotys kemša ištisas dienas, sukurtų įvairių barzdotų, susivėlusių ilgaplaukių, šių dienų "moderniškų artistų".

Žmogus ne kartą klausi savęs, kur eina šių dienų pasaulis ir bendras muzikos supratimas? Kaip jau sakiau, prisiklausius tokių klyksmų, ši plokštelė yra tarsi atsigaivinimas po kokios varginančios kelionės ar pan.

Pagarba jaunam energingam Montrealio lietuviškos radio valandėlės vedėjui Liudui Stankevičiui, pirmam išleidusiam šiapus Atlanto šio stiliaus muzikos, sukurtos Lietuvoje naujųjų ir jaunųjų muzikos pajėgų.

Garbė ir jauniesiems kompozitoriams bei poetams, kurie sugebėjo sukurti tokius deimančiukus, kaip "Tėvynė Lietuva" -duetas, puikiai atliktus vokalistų bei instrumentalistų, iškeliančių mūsų protėvių žemę, nusėtą kapais karių, piliakalniais šventų...

Tai yra būtinumas kiekvienam lietuviui įsigyti šią plokštelę. RCA Victor atliko nepaprastai gerą techninį darbą. Pasiklausius daugelio kitų firmų gamintų plokštelių, -ši žymiai nusveria savo skambesio grynumu. Tikiuosi, jog mielam Liudui šis sėkmingas darbas, paskatins dar didesniams leidiniams ir žygiams lietuvybės išlaikymo baroe, mūsų tautos ir tėvynės labui...

D. N. Baltrukonis,
Montrealis, Canada.

Atkelta iš 5 psl.

Tokiu būdu, amerikiečiai sukliūva stiprių skerspainių savo tikslams Vietname - padėti žmonėms laisvai spręsti savo ateitį, arba, valstybės sekretoriaus žodžiais, "suorganizuoti tikrą ir pastovią taiką". Joms nušalinti ims ilgo laiko, daug kantrybės ir rimto galvojimo, kuris neįmanomas prezidento rinkimo metu. Amerikos visuomenės jausmai karo klausimu vis labiau audrinasi, o šalti samprotavimai nemato aiškių kelių į rytojų. Labai gali būti, kad amerikiečių politika ims svirti vis didesnę atsakomybę už Vietnamo likimą krauti vietiniams, spiriant juos sustambėti kariškai ir politiškai.

Ipolitas.

TRĖJOS DEVYNERIOS

VEDA DR. GUMBAS

DAR NE TAIP BLOGAI:

-- Kai vėlai sugrįžtu namo, žmona tik į laikrodį pažiūri.

--- Broleli, tai tau dar sekasi, --- sušunka bičiulis, o manoji ir kalendorių patikrina...

GUDRUOLIO PRAŠYMAS

--- Dėde, paaukok man 5 dolerius, kad galėčiau pasiekti savo tėvelius.

--- Imk, vaikuti. O kur tavo tėveliai?

--- Nagi čia -- kino teatre...

VINCAS MYKOLAITIS PUTINAS
SUKILĖLIAI

24

XIII

Abudu Balsiai, Jankauskutis, Noreika ėmėsi rikiuoti eiles. Būriui susitvarkius, Mackevičius stojo priešakyje, mostelėjo ranka, ir sukilėliai sparčiu žingsniu leidosi į priekį. Pakelėj stovintieji lydėjo juos, mosuodami kepurėmis ir rankomis. Moterys šluostė ašaras.

Kai būrys kelio posūkyje išnyko iš akių, nyku pasidarė apie bažnyčią ir visame bažnytkaimyje. Žmonės skirstėsi nenoromis, tarsi ko lūkuriuodami. Tačiau kiekvienas žinojo, kad laukti nėra ko. Kas įvyko, tai įvyko. Kas jautė savo širdy neramumą, guodėsi, prisimindamas Mackevičiaus žodžius. Tačiau dar labiau juos ne tik guodė, bet ir kurstė jų pačių buitis ir viltis, kad bus geriau. Visus jaudino Mackevičiaus žodžiai apie žemę. Grįždami namo, jie svarstė tuos žodžius.

— Matai, visi gausime tą žemę, kurią valdome.

— Su trobomis,— papildė kitas.

— Be jokių mokesčių ir arendos,— prisiminė trečias.

Bernai ir grintelninkai kalbėjosi taip pat apie žemę.

— Tris margus žadėjo.

— Mažoka!..

— O kiek to margo?

Niekas tiksliai nežinojo, kiek bus to margo.

Kitur vėl džiaugiasi:

— Galas ponams!

— Nebus nė pono, nė bajoro, nė mužiko. Visi būsim lygūs.

— Kažin kaip ten bus su tais ponais...— paabejojo kitas.

Bagynų Skrodskytės kambarinė Nastė grįžo į dvarą su vežėju Pranciškum.

— Tai vis dėlto nėjai, Pranciškau, į sukilėlius,— priekaištingai kalbėjo Nastė.

Pranciškus, piktas, paniuręs, nenorėjo leistis į ilgas šnekas.

— Nėjau. O ką tu man padarysi?

— Nieko aš tau nepadarysiu. Tavo dėta, aš būčiau ėjusi.

— Netauzyk. Aš turiu savo sumanymus.

— Kokius gi?

— Pagyvensim — pamatysim. Tik tiek dabar tau pasakysiu, kad mes, dvariokai, turime su Skrodskiu savų reikalų,— pridėjo grūmojančiu balsu.

— Bet tu laikyk liežuvį už dantų.

— Nesibijok. Tik ar ne geriau būtų buvę pasitarti su Mackevičium.

— Reikia turėti ir savo galvą.

Daugiau Pranciškus nebekalbėjo.

XIV

Dar prieš sutemas Mackevičius su savo sukilėlių būriu pasiekė Miegėnų mišką. Žvalgai jau buvo iš anksto apžiūrėję apsistojimo vietą. Krūmais ir aukštais medžiais apaugusi aikštė atrodė tarsi tyčia tam skirta. Trijų šimtų vyrų būrys pasklido po aikštę. Reikėjo sutvarkyti mantą, tinkamoj vietoj pastatyti vežimus, pasiruošti nakvynę. Tučtuojau iškilo visokių klausimų ir nuomonių. Kas ką turi veikti, kaip tvarkytis, kur ką pradėti? Atsirado patarėjų, atsirado ir užsispyrėlių, kurie ginčijosi ir niekam nenorėjo nusileisti. Daugelio akys krypo į Mackevičių. O jis su atlaidžiu šypsniu žiūrėjo į visą tą erzatį. Jis tai numatė — ir žinojo pirmąjį savo, kaip vado, uždavinį: iš palaidos minios padaryti klusnų, disciplinuotą, kariškai drausmei klusnų vienetą. Ir tai reikėjo pradėti čia pat, šiandien. Jankauskų Kazys turėjo ant peties užsikabinęs Šilėnų skerdžiaus ragą. Jis ir pats nežinojo, kam tas ragas jam bus reikalingas. Mackevičius jį pastebėjo.

— Kazy, stok čia šalia manęs ir pūsk ragą,— įsakė, pats lipdamas ant kelmo.

Nuaidėjo pirmasis sukilimo ruošos gandas. Visi sukluso ir suprato, kad Mackevičius nori kalbėti.

Ir jis prabilo jau ne kaip pamokslininkas, bet kaip kariuomenės vyresnysis. Jis kalbėjo, kas jų laukia, kas jie turi būti, kaip elgtis. Jų laukia sunkus gyvenimas, jų laukia vargas, skurdas, kova ir pavojai. Jau jis ne kartą kalbėjo, koks tos kovos tikslas. Jiemo dėl savo asmeninio gyvenimo posūkio, jis jaužino, dėl ko jo paklausė, pasekė juo ir čia susirinko. Jie turi daug ko atsižadėti. Pirmiausia, jie turi atsižadėti savęs, savo nuomonės, savo valios. Jie turi klausyti jo, vado, ir tų, kuriuos jis paskirs savo pagalbininkais.

— Aš iš jūs pirmiausia reikalauju visiško klusnumo,— pakėlęs balsą, įsakmiai kalbėjo Mackevičius.— Aš reikalauju, kad tarp jūsų nebūtų jokios nesantarvės, nei ginčų, nei pykčio, nei melo. Mes esame visi lygūs, esame visi broliai, pasiryžę kovoti ir kautis už savo žemę, už savo kraštą. Ir aš esu lygus, ir tie, kuriuos aš paskirsiu savo padėjėjais. Nepavydėkite mums, mūsų darbas bus sunkesnis. Mes eisime pirmoj eilėj, ir priešo kulka gal mus pasieks pirmiausia. Tačiau jūs turite būti klusnūs ir pildyti, ką mes įsakysime. Taip yra visur! Vaiskas klauso vyresnybės. Mes esame Lietuvos vaiskas, jūs — Lietuvos žalnieriai. Jei kas to nenorit, šiandien dar galite mus palikti ir grįžti namo.

Patiko vyrams tie Mackevičiaus žodžiai. Jų širdis pripildė pasididžiavimas, kad jie esą Lietuvos vaiskas, Lietuvos žalnieriai. Būsimieji pavojai, mūšiai, priešo kulkos kol kas jų nebaugino, nes tai buvo kažkas dar nepatirto, sunkiai įsivaizduojamo. Neatsirado nė vieno, kuris būtų panoręs grįžti namo. Jie visi buvo pasiryžę eiti su Mackevičium, kur tik juos ves. Jis žino, ką sako, ką daro.

Savo padėjėjais Mackevičius pasiskyrė Balsių Petrą ir Noreiką. Rytojaus dieną paskirsiąs kitus. Kas dvidešimt žmonių turėsią savo vyresnįjį.

Temstant jie sukūrė kelis laužus, šildėsi, užkandžiavo, ruošėsi nakvynes — kas vežimuose, kas po vežimais, kas po nukarusių eglių šakomis, pasitiesę šiaudų, gūnes, apsikloję rudinėmis, skrandutėmis. Atokiau pastatė sargybas. Šiuos Mackevičius įgraudino nesudėti akių, budriai klausyti ir sekti, kas darosi aplinkui. Tačiau pavojaus nebuvo jokio. Buvo žinia, kad valdžios kariuomenės nė policijos niekur nei artimiausiuose miesteliuose, nei bažnytkaimiuose nesirodė.

Pirmąją sukilėlių stovyklą apglobė tamsi, tyli naktis. Pamažu nutilo vyrų šnekos, tik retkarčiais kur suprunkš arklys, subraškės vežimo iena. Tačiau retas kuris vyras tą naktį miegojo ramiu miegu. Neįprasta tai buvo naktis — pirma tokia jų gyvenime. Nepatogus guolis, besiskverbiąs šonais šaltis ir neramios mintys galvose ilgai neleido jiems užmerkti akių.

Nemiegojo nė Mackevičius. Ir jį jaudino ši pirmoji naujos būsenos naktis. Jokių abejonių jo širdy nekilo. Priešingai, jis jautėsi visiškai ramus, patenkintas savimi ir žmonėmis. Lemiamas žingsnis žengtas, ir kelio atgal nebėra. Su praeitim baigta. Jis nebe Paberžės altaristas, vyskupo baudžiamas už žmonių kurstymą prieš ponus, bet laisvas karys, sukilėlių vadas! Jo ateitis, tiesa, tamsi, likimas neaiškus. Tačiau koks jis bebūtų, jis nebus blogesnis už ligšiolinį gyvenimą.

Mackevičius guli vežime aukštielninkas šiauduose, po galva pasidėjęs pasostės kūlelį, plačiai atvertomis akimis žiūri pro eglės šakas į mirguliuojančias žvaigždes ir skendėja savo mintyse. Be pasitenkinimo, žmogumi ir stoti į kovą dėl savo žmogiškų teisių. Jis įkvėpė jam narsos nenusigąsti nei pono rykščių, nei žandaro nagaikos, nei saldoto kulkos. Ar ne nuostabus žygis pakelti žmogų iš pažeminimo, iš gyvuliškos būsenos į kovotojo, į šviesaus gyvenimo žadintojo aukštumas?

Jis ima mąstyti apie Lietuvos valstiečius ir jų pastangas išsivaduoti iš vergovės ir skurdo. Jis žino tų pastangų istoriją, jis ją yra dėstęs ir baudžiauninkams, ir ponams. Ta istorija šimtmečiais kūrėsi. Išlieta daug ašarų ir kraujo. Parodyta daug narsos ir desperatiško žūtbūtinio pasiryžimo. Tačiau dabartinis jo, Mackevičiaus, pradėtas žygis ne toks. Jis praneš visus ankstyvesniuosius savo dydžiu, užmoju, tikslu. Dabar valstietis sukyla ne tik prieš poną, nebegalėdamas pakęsti tijūno rykščių, bet ir prieš patį galingiausią šios žemės valdovą, viešpatį, imperatorių, ciesorių! Sukilo ne bajorų ir kunigų sukurstytas ir vedamas kovoti už tų pačių bajorų ir kunigų valstybę bei jų sauvalę, kaip buvo prieš trisdešimt metų, bet sukilo, savo paties sąmonės apšviestas. O tą šviesą skleidė jis, Mackevičius! Ir ne vien jis, bet ir Kalinauskas, ir daugelis kitų, kurie suprato didžiulę skriaudą ir neteisybę ir pasiryžo skelbti kovą, žadinti pažemintuosius ir nuskriaustuosius. Tokio sukilimo Lietuvoje dar nėra buvę. Mackevičius nesigaili, kad jis išėjo į mišką, nelaukdamas įsakymo jokių komitetų, jokių „raudonųjų", nei „baltųjų", o vien nujausdamas reikalą stoti pagaliau savo žmonių priešakyje ir vesti juos į sąmoningą kovą su priešu.

Tokių minčių liūliuojamas, čia jaudindamasis, čia vėl nusiramindamas, Mackevičius užsnūdo. Pažadino jį skardus rago garsas. Ak, tai Jankauskų Kazys saulei tekant pučia ragą, žadina sukilėlius! Visi pašoko iš savo guolių. Prasidėjo dienos ruoša — pareigų paskirstymas, ginklų apžiūra, pratimai juos vartoti, pakartojimas viso to, ką kai kuriuos buvo išmokęs Kolyška pono Šilingo daržinėse.

Ginklų aiškiai per maža. Reikia jų gauti tučtuojau. Mackevičius siunčia kelis patikimus vyrus į apylinkę ieškoti dalgių, šautuvų, pistoletų. Sukilėlių būrio stovykla Miegėnų miške griežtoje paslaptyje nelaikoma. Juk jie ne slapukai, ne piktadariai. Geras žmogus čia bus priimamas atvirai, draugiškai, o nuo priešų jie sugebės apsiginti. Tačiau atsargumas reikalingas, tad sukilėlių sargybos uoliai seka miško pakraštį ir apylinkės kelius.

Po dviejų trijų dienų pradėjo grįžti patikėtiniai su ginklais ir kitokia manta. Dalgių atsirado pakankamai. Jų parūpino ne tik Šilėnų Dundulis, bet ir kiti kalviai. Padidėjo maisto ir drabužių atsargos.

Vieną popietę aikštės pakrašty pasirodė didelis dviarklis vežimas, kuriame pūpsojo dideli pundai ir sėdėjo keturi vyrai. Balsių Petras, priėjęs prie vežimo, nustebo ir nudžiugo. Vienas iš keturių vyrų pasirodė esąs dėdė Steponas.

— Sveikas, dėde! — sveikino lipantį iš vežimo.— Nesitikėjau taip greitai pamatyti tave. Ką tu čia mums atgabenai?

Steponas pasisveikino santūriai, atrodė gerai nusiteikęs, tačiau rimtas ir atsargus.

— Vesk mane pas Mackevičių. Jam pasakysiu.

Mackevičius nustebo ir nudžiugo ne mažiau už Petrą. Apie Steponą jis dažnai pagalvodavo, tačiau nesiryžo jo šaukti į sukilėlius dėl senyvo amžiaus. O štai jis atvyko nešaukiamas — ir ne vienas, ir ne tuščiomis rankomis. Tad sveikino jį nuoširdžiai, draugiškai juokaudamas:

— Veteraną turime! Puiku, Steponai! Generolu tave padarysime. Tavo patyrimas mums visiems bus labai reikalingas.

Steponas santūriai šypsojosi.

— Jei norite mane padaryti generolu,— atsakė,— tai vaiskas turi būti panašus į vaiską.

Jie priėjo prie vežimo, ir Steponas ėmė rodyti, ką atvežęs. Buvo ten dalgių, buvo aštuoni dvivamzdžiai medžioklės šautuvai ir penki vienavamzdžiai, buvo maisto, tačiau didžiausią krovinį sudarė pilkų milinių pundai, odiniai diržai ir juodos kepurės.

— Jadvygos Skrodskytės, Malvinos Bytautaitės ir ponų Survilų dovanos,— pasakojo Steponas.— Tik jums išėjus, pana Malvina ir Jadvyga ėmėsi darbo. Sutraukė milą iš visos apylinkės. Į Kėdainius ir Panevėžį važinėjo. Visus siuvėjus užvertė darbu. Iš kur joms toks sumanymas kilo, nežinau. Reikia, sako, kad Mackevičiaus sukilėlių dalinys atrodytų kaip tikri kariai-žalnieriai.

Daugiau bus.

LIETUVIAI PASAULYJE

TAUTOS ŠVENTĖ SYDNEY, AUSTRALIJOJE

Šių-Lietuvos jubiliejinių metų tautos šventės minėjimas Sydney, Australijoje užtruko dvi dienas: rugsėjo mėn. 7-8 d. d.

Rugsėjo mėn. 7 dieną "Dainavos" salėje buvo atvaizduotas lietuvių tautos kelias, scenoje patiekiant keturius paveikslus: Mindaugo laikus, Vytauto Didžiojo laikus, Atgimimo laikus ir Dabartį. Pastatymo autorė ir režisorė buvo G. Kazokienė, o labai pavykusios dekoracijos A. Plūko. Pianinu akomponavo A. Laurinaitis, M. K. Čiurlionio preliūdus.

Tautos šventės minėjimas, kuris sėkmingai iškėlė tautos reikšmę Lietuvos istorijoje, buvo užbaigtas rugsėjo mėn. 8 d. Sydney šv. Marijos katedroje iškilmingomis pamaldomis, kurias atlaikė jo eminencija kardinolas Gilroy.

Savo jautriame žodyje kardinolas išreiškė širdgėlą pavergtai lietuvių tautai ir pareiškė, jog jis suprantąs lietuvių troškimus ir teisę į laisvę. Kardinolas skatino su Dievo palaima kovoti bei melstis už laisvę, ir puoselėti lietuvių tautinę kultūrą bei papročius Australijoje. Ir šių iškilmingų pamaldų proga kardinolas suteikė sutvirtinimo sakramentą apie 30-čiai lietuvių.

Apeigų metu katedroje giedojo Sydney lietuvių choras "Daina", kuriam vadovavo K. Kavaliauskas, vargonais akompanuojant B. Kiveriui. Visos apeigos buvo užbaigtos tautos himnu.

Svarbu yra pažymėti, kad šių metų tautos šventės minėjimas, užtrukęs dvi dienas, sutraukė netoli vieno tūkstančio lietuvių. Ir kai visi sustojo prie katedros bendrai nuotraukai, ne vienas tūlas klausė "kame čia reikalas?" Nieko nuostabaus, kad ABC ir kitos televizijos stotys ir spauda buvo atsiuntę savo atstovus. Iš tikrųjų, jau tą pačią dieną viena televizijos stotis (Sydney kanalas 7) patiekė trumpą programą šios iškilmingos dienos proga, o spauda palankiai atsiliepė sekančią dieną.

Baigiant reikia pastebėti, kad iškilmių rengėju buvo Sydney Apylinkės valdyba, kurios pirmininkas yra A. Dudaitis. Ypač malonu pastebėti, kad Sydney lietuvių kapelionas kun. P. Butkus labai daug prisidėjo sąryšyje su iškilmingomis pamaldomis katedroje, tai dienai pritaikytu pamokslu lietuvių kalba ir patarnavimu jo eminencijai kardinolui Gilroy.

VISAI ŽMONIJAI GALVOSŪKIS.

NETOLIMOS PRAEITIES SAMPROTAVIMAI

Mūsų neramaus amžiaus neramiame pasaulyje daug neramių vietų, bet svarbiausia bene Vietnamas, kur Amerika karui pritarimo susilaukia vis mažiau pasaulio valstybėse ir kuris grėsia išplisti, įveldamas Kiniją, o su ja, ir Sovietija su atominiais ginklais. Vėliausias amerikiečių užsienio klausimams tarybos New Yorke leidžiamas rimtas trimėnesinis Foreign Affairs žurnalas temai paskiria keturius straipsnius. Vieną rašo pats žurnalo redaktorius, Hamilton F. Armstrong. Kitą - Columbia universiteto politinio valdymosi profesorius Roger Hilsman, autorius keletos knygų užsienio politikos klausimais. Vieną straipsnį parūpino Sir Robert Thompson, anglas, Malajų komunistinių partizanų sukilimo numalšinimo vadas 1956-1965 metais. Ketvirtą - Chester L. Cooper, amerikietis diplomatas deryboms Azijos reikalams ir tarptautiniais klausimais studijų instituto direktorius. Visi iškelia neįsivaizduojamą būklės painumą, kurioje atsidūrė Amerika Vietname ir iš kurios ieško garbingos išeities.

Hilsmanas mano, kad įvykių raida gali priversti Ameriką įsiveržti į Š. Vietnamą, tačiau šitoks karo išplėtimas, sako, vistiek būklės neišspręstų, bet pasaulį dar labiau atšaldytų nuo Amerikos, ir gali būti, priverstų Kiniją įsikišti. Vietname, sako, vyksta dvi "revoliucijos". Viena, tai raudonųjų vadovaujamas partizaninis karas. Kita, tai vietnamiečių visuomenės sluoksnių kova dėl įsivyravimo, kurioje dalyvauja prancūzų kolonializmo metu subrendę intelektualai, katalikai, budistai, ambicingi jauni karininkai ir studentiškas jaunimas. Bevilti kelia vietnamiečių kariuomenės pajėgumas apginti kraštą ir nepavykimas patraukti valstiečių masių, nes nepatikrinta joms saugumas ir tvarka, nekalbant apie žemės reformą. Hilsmanas siūlo krauti vis didesnę atsakomybę ginti laisvei ir reformas vykinti patiems vietnamiečiams, pirmiau koalicija praplėčiant dabartinę vyriausybę.

Anglas Thompson prisimena patyrimus malšinant partizanus Malajuose ir sako: "Nekeliu abejonių dėl Amerikos legalios ir moralinės teisės būti Vietname. Net manau, karas čia turės gyvybinės svarbos pasaulio ateičiai, ir istorijose, gali būti, bus rašomas kaip vienas svarbiausių mūsų amžiuje". Jo nuomone, čia vyksta kiniečių skelbiamas "valstietiškas" apsupimas "miestų", kitais žodžiais, atsilikusio pasaulio kova apiplėšti turtingą Ameriką ir Europą. Sako, komunistai pasiruošė, pirmiausia (teroru ir propaganda) sudarydami savo tinklą krašte, sukišusį nagus įvairiose gyvenimo srityse. Ir Thompsonas mano, kad tiksliausias atoveikis būtų suorganizuoti pačių vietnamiečių nugarkaulį, užtikrinant jam saugumą ir laisvę veikti. Kitais žodžiais, tai būtų, tarytum, sukurti "tautą" iš įvairiai susiskaldžiusios visuomenės. Čia svarbu būtų mažinti kariškių, didinti civilių kontrolę, o siekiamus tikslus padaryti idėjiniai patraukliais ir realiais.

Cooperis nušviečia neįsivaizduojamą keblumą rasti kelią prie darybų stalo, nes abi pusės derybas įsivaizduoja priešo "pasidavimu". Tačiau, Amerika ir jos sąjungininkai, sako, turi užtenkamai gabumų, prieiti prie derybų, kur būtų mažiausia rizikos pagrindiniem laisvojo pasaulio politikos siekimams. Ginklai, sako, dalyko neišspręs.

Redaktoriaus Armstrong straipsnis būdingai pavadintas "Galia košturve". Sako, amerikiečiai apsikrovė pareigomis Vietname, pilnai nesupratę krašto gyventojų visuomenės sudėties ir santykių painumo. Amerikiečiai nebus kariškai nugalėti, bet kariškos priemonės, taip pat būklės neišspręs. Gyventojai šiandie darosi vis labiau abejingi, o vyriausybė Saigone, toli gražu, neatitinka uždaviniui, nes neorganizuoja visuomenei politinio ir visuomeninio nugarkaulio-atramos amerikiečių kariškiems laimėjimams.

Nukelta į 4 psl.

Paveiksle G. Kazokienė (viduryje), kuri režisavo šį scenos keturių paveikslų veikalą, ir kitus: P. Kabailą - Vytautą Didįjį, J. Birietą - vaidilą, N. Vilkaitį - kryžiuotį, H. Šliterį - M.K. Čiurlionį, K. Stasionį - V. Kudirką, A. Mockų - Maironį ir komentatorę tautiniuose rūbuose U. Kazokaitę. Vilkaičiu nuotrauka.

SIUNTINIAI LIETUVON
KAUFMAN'S WOOLLENS & TEXTILES
WHOLESALE & RETAIL
4115 ST. LAWRENCE BLVD. MONTREAL, QUE. TEL. VI-2-5319.
IŠ ČIA PASIŲSITE SIUNTINIUS SAVO GIMINĖMS PILNAI GARANTUOTOMIS
URMO KAINOMIS
30% 40% ŽEMIAU RINKOS KAINOS
- TURIME GERIAUSIOS ANGLIŠKOS VILNONĖS MEDŽIAGOS VYRIŠKIEMS IR MOTERIŠKIEMS KOSTIUMAMS, PALTAMS, SUKNELĖMS IR ŠILKINĖS - Brocade & Dainty MEDŽIAGOS.
- DIDŽIAUSI PASIRINKIMĄ KAŠMIRO, NAILONINIŲ IR ŠILKINIŲ SKARELIŲ, SVEDERIŲ IR VISA KITA ŠEIMOS REIKALAMS.
- TAIP PAT PRIIMAME UŽSAKYMUS VYRIŠKIEMS KOSTIUMAMS - Made to measure - IŠ GERIAUSIŲ ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ. KAINA $54.00 ir extra kelnes $13.50.
SAVININKAS CH. KAUFMANAS, buvęs audinių fabriko "Litex" vedėjas Kaune.. Laisvai kalba lietuviškai.

A.B.C. SIUNTINIŲ AGENTŪRA
3891 St. Lawrence Blvd. Montreal 18, P.Q.
Tel. VI4-9098
- ABC yra tik viena kompanija Montrealyje, kuri įgaliota priimti siuntinius ir legaliai išrinkti muito mokestį.
- ABC aptarnauja LIETUVIUS klijentus Montrealyje, kurių turi pilną pasitenkinimą per praėjusius 13-ka metų.
- ABC turi didelį pasirinkimą įvairių gėrybių siuntiniams, kurių yra aukščiausia kokybė -- žemiausia kaina!!!
- ABC dabar turi SPECIALIUS maisto produktus siuntiniams:
UŽ ½ KAINOS (50% NUOLAIDA)
100 sv. cukraus ..... $ 15.50
100 sv. miltų ..... $ 21.50
100 sv. ryžių ..... $ 25.00
20 sv. taukų ..... $ 12.70
Šitos kainos įskaitant: produktus, muitą, persiuntimo mokestį ir t.t. Jūs nemokėsite nė vieno cento daugiau!
Užeikite į ABC dabar ir padarykite užsakymus, tai išvengsite skubėjimo.
ABC patarnavimas -- 100% pasitenkinimas!

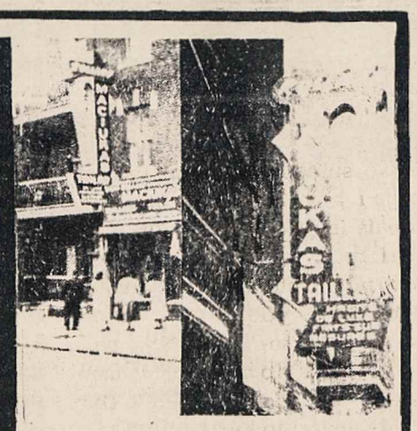
79 ir 81 St. Zotique St. E., Montreal, tel. CR7-0051.

Telefonas 768-6679
WINDSOR
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
Valome visokius drabužius ir kitą Jūsų namų apyvoką.
Savininkai:
A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus.
1205 CHURCH Ave., Verdun, Montreal.

Universal Cleaners & Tailors
- Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius.
- Siuvu naujus pagal užsakymus vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes.
- Aukštos kokybės medžiagos.
239 FOURTH AVENUE (at Wellington St.) B. KIRSTUKAS Tel. 769-2941

PARDUODAMA
Jau išėjo iš spaudos Jono Šiauriečio įdomi knyga,
"APOCALIPSĖ"
20 - jo amžiaus raida. Nuostabūs įvykiai. Romos katalikų bažnyčios reformos apocalipsės šviesoje. Perskaitykite ir apsvarstykite. Reikalaukite pas visus lietuviškų knygų platintojus arba pas leidėją šiuo adresu:
Jonas Burčikas
2272 Lavalle, Ville Jacques Cartier, P.Q.
Canada.

Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius
- Šildymo ir vandentiekio taisymai ir nauji įrengimai
- Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimai
- Apkainavimas nemokamas
140 - 2e AVENUE LASALLE 366-0330

Johan Tiedman Reg'd
DIRBU VISŲ RŪŠIŲ BALDUS
PAGAL UŽSAKYMUS
1092 Clark Street /prie Dorchester/, Montreal, P.Q.
TEL: 861-3032,
vakare - 254-6898. /Kalbame lietuviškai/.

BALTIC WOODWORK CO.
DAROMOS ĮVAIRIOS DURYS, LANGAI, VIRTUVĖS KABINETAI IR KITI ĮVAIRŪS MEDŽIO DIRBINIAI.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS.
Adresas: 547 Lafleur Str., LaSalle.
Montreal, P. Q. Tel. DO 6-3884.

LaSALLE AUTO SPECIALIST Reg'd
SAV. G. DESROCHERS
Taisau ir dažau lengvas mašinas
7717 GEORGE LASALLE, QUE.
(Priešais „Nepriklausomos Lietuvos" redakciją)
Tel.: garažo 366-0500
namų 366-4203

Tel. 525-8971
Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
1920 Frontenac St. Montreal, P.Q. T. Laurinaitis

ME 7-6727
DE LUXE CLEANERS
Sav. P. RUTKAUSKAS
117—6th Avenue, Lachine.

BELLAZZI - LAMY, INC.
DO 6-6941 7682 Champlain Blvd. Ville Lasale.
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten-Test, Masonite, statybinis popieris.

HIGHLAND AUTO BODY
CALEX GAS BAR
DIRBTUVĖ --- GARAŽAS
Atliekami įvairūs automobilių taisymo ir dažymo darbai:
Infra red & Vinyl Tops painting
Gazolinas, Alyva ir kiti patarnavimai
Padangos žemiausiomis kainomis
ir baterijos. Lietuviams nuolaida.
611b Lafleur Ave. LASALLE Tel. Buss. 366-7281
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

JOE'S BUTCHER & GROCERY
LAURINAITIS JUOZAS
ALUS, MINKŠTI GERIMAI IR VISOKI MAISTO PRODUKTAI.
PRITYRĘS ŠVIEŽIŲ IR RŪKYTŲ LIETUVIŠKAM SKONIUI DEŠRŲ GAMINTOJAS.
PRISTATYMAS GREITAS IR SĄŽININGAS Į NAMUS, SALES VISOSE MIESTO DALYSE.
1918 Frontenac Street, Montreal, TEL. 524-0209
/Prie požeminio "METRO" stoties/.

TORONTO

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKAME
5% už depozitus
5½% už šėrus

DUODAME
mortgičius iš 7%
asm. paskolas iš 7%

KAPITALAS virš trijų MILIJONŲ DOLERIŲ.

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

Paramos nariu gali būti kiekvienas lietuvis, gyvenąs Kanadoje

KASOS VALANDOS: kasdieną nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p.p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

MALONIAI KVIEČIAME ATSILANKYTI I TORONTO

LSK "VYTIS"

SUKAKTUVINĮ BALIŲ

KURIS ĮVYKS š. m. spalio 5 d. SEAWAY TOWERS VIEŠBUTYJE,

2000 Lake Shore Blvd. W Confederation Ballroom.

BUFETAS --- 6:30 val. vakaro

VAKARIENĖ --- 7:30 val.

ŠOKIAMS GROJA D' AMICO ORKESTRAS

DVIDEŠIMTMEČIO VALDYBA.

SVEIKATOS KLINIKA — Health Clinic

Medicininis ir pooperacinis gydymas

Vienintelė valdžios registruota natūralaus gydymo lietuviška klinika. Įvairūs spindulial, elektriniai ir fiziniai rankų masažai, spindulinės ir garų vonios. Gydomieji judesiai ir psichologinė terapija.

B. Naujalis, Ps.D.R.M.N.Pt.

460 Roncesvalles Ave., Toronto Tel. LE 3-8008

N O T A R A S

ANTANAS LIUDŽIUS, B.L.
Bendradarbis V.S. Mastis, L.L.D.

Namų, farmų ar bet kurio verslo pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir visi kiti teisiniai reikalai.

408 RONCESVALLES AVE., TORONTO...
Margio vaistinės II aukštas.
Tel: Įstaigos LE 7-1708, Namų CR 9-6166.

ILGIAU LAUKSITE, ILGIAU KENTĖSITE.

TIE, KURIE TIKRAI NORITE PALENGVĖJIMO, TUČTUOJAU - MINUTĖMIS GERIAU JAUSTIS.

Imkite DIANA DROPS - lašus ir tuomet palengvinsite stiprų kosėjimą slogoje, krūtinės peršalime, šalčio krėtime, karšligėje, skausmus sąnariuose bei visame kūne, gerklės skausmus, užkimimą, biauriam čiaudėjime, nosies negalavime, asmoje, bronchite, Dėl palengvėjimo ir laisvesnio kvėpavimo. Niekas neveikia taip -- kaip DIANA DROPS - tikrai greitai veikiančios pasekmės. Kainuoja $ 2.00 butelis mūsų vaistinėje.

ROXODIUM mediciniškas skystis įtrinant greitam pagerėjimui artrito, reumatizmo, muskulų skausmų, nugaros skausmų, isijos - šlaunies skausmų, uždegimo -- skausmų pečiuose, rankose, alkūnėse, riešuose, skausmingiems nelankstiems pirštų sąnariams, skausmų kojų riešuose, keliuose, krūtinės persišaldyme, neuralgijos -- galvos skausmų, aplinkinio ausų skausmo, veido ar sprando skaudėjimo, nuo sužeidimų, nudrėskimų, išnėrimo ir patesimo mazguotų venų blauzdose, galvos ir odos niežėjimo, pūliavimo, spuogų veide arba visame kūne. Pasekmės greitos - minutėmis. ROXODIUM nedegina ir neerzina odos. Laikykite atokiau nuo akių.

Kainuoja $ 2.00 butelis mūsų vaistinėje.

LUSCOE PRODUCTS LIMITED

559 Bathurst Street, Toronto 4, Canada.

Feljetonas.

Tarybinio piliečio įspūdžiai Kanadoje

Pagal kultūrinių mainų tvarką, nemažai tarybinių piliečių atvyksta į šį kontinentą savo, ar čia esančių giminių iniciatyva ir sugrįžę namo, bijodami kokio nors įtarimo, stengiasi savo įspūdžius papasakoti prof-aktyvo nustatyta forma, neišeinant iš linijos.

Vienas toks tarybinis turistas, aplankęs Kanadą, savo įspūdžius maždaug taip nupasakojo:

- Draugai, visų pirma turiu pareikšti, kad geriausias vaistas tokiems draugams, kurie nepilnai yra atsidavę mūsų didžiajai tėvynei - yra apsilankymas Kanadoje.

Ką aš ten mačiau, draugai, nelinkėčiau nei piktam totoriui, kaip seniau mūsų žmonės sakydavo. Visų pirma oras. Mes, aš ir draugas, buvome Montrealyje liepos mėn. ir ten tuo metu taip šalta, kad gyventojai išeina į gatves ir šildosi prie sukurtų laužų, tam reikalui ardydami apgriuvusius trobėsius. Tas nėra stebėtina, nes namai neturi apšildymo arba nėra už ką pirkti kuro.

Butų sąlygos yra tokios baisios, kad mano dėdė metalo darbininkas ir daugelis jo pažįstamų buvo priversti įsigyti nuosavus namus. Miesto požeminis (metro), kuriuo gyventojai taip didžiuojasi, yra panašus į senovės romėnų katakombas. Įėjimai į platformas ir durys į vagonus tokie siauri, kad tik susiriesdamas gali praeiti. Visi eskaliatoriai juda tik žemyn. Dėdė paaiškino, kad taip padaryta Sveikatos Ministro parėdymu - duoti bedarbiams galimybę pasimankštinti Trūkstant metalo (dėl to ir tiek daug bedarbių), požeminio traukinio vagonų ratai guminiai, panaudoti nuo senų sunkvežimių. Miesto meras sako, kad taip padaryta sumažinimui triukšmo. Visi miesto tramvajai jau seniai nuimti ir perduoti amerikiečių kariuomenės apginklavimui.

Bendrai miesto transportas tiek blogas, kad beveik kiekviena šeima, gyvenanti mieste, priversta įsigyti nuosavą 4-6 vietų automobilį, kad galėtų nuvažiuoti į darbą.

Susitikome ten su "senąja" ir su "naująja" (pokarine) emigracija. Nei pas vieną iš senųjų emigrantų nematėm naujo danties. Kokius dantis turėjo - tai jie įstatyti dar tėvynėj. Medicinos pagelba apmokama ir ji labai brangi. Senieji ir naujieji emigrantai gyvena tarpusavy "ant peilių". Senieji vis dar tebetrokšta turėti "tėvelį carą", o naujieji nori turėti "laisvą" spaudą ir prezidentą iš stambios buržuazijos. Ir vieni ir kiti vienodai plūsta mūsų didžiąją laimingą tėvynę. Pav., neužilgo po mūsų atvažiavimo, kas tai sužinojęs apie mano specialybę, paleido gandus, kad Tarybų Sąjungoje dantų gydymo kabinetai įrengti prie vandens malūnų, kurių ratai suka kartu ir dantų gręžimo mašinas. Jei kur nesą vandens malūno, tai išnaudojami dviračių mechanizmai ir dėl to įleidžiama iš karto du pacientai - vienas pedaliuoja dviratį, o tuo tarpu kitam plombuojamas dantis. Paskui jie pasikeičia vietomis.

Kitas piktas antikomunistas pamatęs mus netoli bažnyčios - mes pripuolamai ėjom pro šalį - viešai pareiškė, kad Tarybų Sąjungos piliečiai, net ir pats draugas Brežnevas, kada jis nekeliauja į užsienio broliškas respublikas, apsiauna rusiškomis naginėmis. Vienintėlis jų pagerinimas, didžiojo spalio sukaktuvių proga, tai virvelių pakeitimas importuotais iš Amerikos dirželiais su sagtimis.

Didžiosiose krautuvėse tiesiog baisūs savininkai. Su pardavėjais beveik susipiauna, kai sužino, kad jūs iš Tarybų Sąjungos. Kad apsaugoti pirkėją nuo įžulumo, o prekybą nuo bankroto ir vieton pamokyti pardavėjus politiniai auklėjančio apsiėjimo su klijentais, savininkai dažnai išvaro pardavėjus ir priverčia klijentus pasitarnauti patiems. Mes paklausėm vieno savininko, ar, esant mieste tiek nusikaltimų, jis nebijo, kad jo krautuvės prekes išvogtų, jis sako: "nei kiek, nes pusė tų klijentų yra mano pasamdyti detektyvai". Pas mus taip nėra. Tarybų vyriausybė pasitiki savo piliečiais ir jai nėra reikalo statyti prie kiekvieno klijento milicijonierių.

O buvo atsitikimas Leningrade, kai amerikiečių jūrininkai susikrovę išvežimui tarybinius tranzistorius ir pasaginės vinis, o po to persirengę civiliškai, suėję į panašią krautuvę kaip pirkėjai viską išgrobstė.

Mes, žinoma, aplankėm Montrealyje ir pasaulinę parodą "Expo 67". Apvažiavom visą parodą aukštai pakeltu vienbėgiu traukiniu. Nežiūrint fantastiško vaizdo visumoj, bendras parodos įspūdis nekoks, nes viskas atrodė, kaip nebuvę užbaigta. Palydovas sakė: "tiesa, šiais metais visiems įspūdis nekoks, nes nebėra tarybinio paviljono". Nuėję į vietą, kur stovėjo tarybinis paviljonas, pamatėme minią žmonių. Vieni fotografavo buv. paviljono pamatus, kiti rankiojo ir viniojo į servetėles betono ar net žvyro saujeles...

Priešais stovi gigantiškas plastikinis rutulys - amerikiečių paviljonas. Pagal tūrį - jis didžiausias. Praeitais metais amerikiečiai rodė ten įstatytą Mary Pikford lovą ir Holivudo "žvaigždžių" fotografijas. Tai tikra dvasios ubagystė.

Bet kodėl beveik visi paviljonai pasiliko? Pagal tarptautinių parodų nuostatą, valstybės - paviljonų savininkai, po parodų, turi paviljonus nugriauti ir vietas nuvalyti. Kaip mum dėdė aiškino, parsidavėliška darbininkų profsąjunga padarė suokalbį su miesto bosais, nustatydami labai aukštas kainas už nuardymo darbą taip, kad savininkam būtų kainavę nuardymo darbas daugiau, negu patys paviljonai. Tokiu suktu būdu, miestas tapo paviljonų savininku. Būdinga, kad darbininkai nepasidavė suktiems profsąjungos bosams ir jie su malonumu nuardė tarybinį paviljoną paprastomis darbo kainomis.

Jūs, be abejo, supratote, kad mes tokiam baisiam krašte negalėjom išbūti nei mėnesio. Tuo labiau, kad žmonos mums rašė, kad jos pradeda susirginėti "cinga", kad su daržovėmis ir svogūnais negali susidoroti, o ožkų melžimas, joms pašaro parūpinimas ir kiti ūkiški rūpesčiai nuvarys jas per 10 dienų į kapus.

Žinoma, mes jų gudrumą supratom (jos labai nuobodžiavo), tai neužilgo išskridome namo.

P. L.

Spaudos apžvalga

Rugpiūčio 3 dieną valdiniai laikraščiai Lietuvoje vėl kartojo senąją "nuobodulio pasaką", anot kurios ne rusų XI armija, o "komunistų partijos vadovaujami Lietuvos darbo žemonės "nuvertė išnaudotojišką santvarką" ir "nutarė" savo likimą amžiams sujungti su didžiuoju Rytų kaimynu...

"Yra datos, kurių neužsės laiko dulkės", - rašė tą dieną Tiesa.

Pirmoji data, nuo kurios Tiesa stengiasi kaip nors nušluostyti laiko dulkes - tai 1918 m. gruodžio 16 - toji. Tai diena, kada Kapsukas Vilniuje parašė atsišaukimą (vadino jį manifestu), kuriame įtikinėjo, kad jau "visa valdžia Lietuvoj pereina į darbininkų, bežemių ir mažažemių deputatų tarybų rankas".

Iš tikrųjų tą žiemą ne tiek valdžia, kiek visuotinis pakrikimas nemažoje Lietuvos dalyje buvo įsigalėjęs tiek, kiek Lietuvos spėjo pasiekti tada dar gana skurdžiai atrodę rusų bolševikų kariuomenės būriai, kurie įslinko į Lietuvą paskui pasitraukiančius vokiečius, Lietuvos kariuomenei dar nespėjus susiorganizuoti. Pačiame Vilniuje Kapsuko valdžia išsilaikė tik 103 dienas. Po kito šimto su viršum dienų nebeliko nei raudonarmiečių, nei Kapsuko skelbtų "tarybų" ir visoj Lietuvoj. Apie 1918 metų gruodžio 16 dieną ir tada Lietuvoj maža kas tebuvo girdėjęs, o iš Lietuvos vėjamų rusų sukeltos dulkės jau tada pakankamai storai apklojo tą datą, apklojo tiek, kad daugiau kaip du dešimtmečius niekas Lietuvoj nei neminėjo, kuo ji buvo pasižymėjusi. Tik naujoms rusų armijoms Lietuvą užplūdus, kompartijos istorikai ėmė stengtis tas dulkes šluostyti. Bet, nors ir ataksa tą datą iš užmarštie, nepajėgia parodyti Lietuvos žmonėms jokio jos žvilgėjimo: kokia buvo ta diena Lietuvai nereikšminga prieš penkiasdešimt metų, tokia nereikšminga ji atrodo ir dabar.

Tuo pačiu metu bolševikai stengiasi Lietuvoj kitą 16-tą 1968 metų dieną, būtent, Vasario 16-tąją, ne tik dulkėmis apkloti, bet iš viso iš lietuvių atminties ištrinti. Ši, ta - čiau, pasirodo daug sunkiau pasiduoda. Kaip tik šiemet iš Lietuvos atvykusieji pasakoja faktų, kad ne gruodžio, o vasario 16-tąją Lietuvoj jaunimas gyvai mini, ir gerai žino jos reikšmę. Pavyzdžiui: "O dabar pakelkim tostą už Vasario 16-tą!" - taria vienas iš pasisvečiuoti susirinkusių jaunuolių, kurių daugiau kaip pusė - komjaunuoliai. Kitas, pirmą kartą patekęs į tą būrį, instinktyviai kelia pirštą prie lūpų, duodamas ženklą, kad nutiltų, nesgi pavojinga tokį dalyką minėti. Bet ji kiti greit

Nukelta į 7 psl.

SAULT ST. MARIE. ONT.

PLEČIAMAS "ALGOMA" PLIENO FABRIKAS

2 - rasis savo didumu visoje Kanadoje, didžiausioji mūsų miesto darbovietė "Algoma" plieno fabrikas, turįs apie 8000 dirbančiųjų, kuriame sau duoną užsidirba ir daugelis mūsų tautiečių, vykdo didelius išplėtimo bei padidinimo darbus, kaštuojančius apie 175 milijonus dolerių.

Vienas iš pačių didžiausių praplėtimo projektų - jau gerokai pradėtas statyti plieno lapų (Plate mill) skyrius, kuris užimsiąs 14 akrų plotą ir kainuos vieš 66 mil. dolerių. Šis naujasis skyrius planuoja pradėti darbą 1970 metų pabaigoje ir čia pagaminti plieno lapai ligi 160 colių, būsią plačiausi visoje Kanadoje. O ši naujoji "Algoma" fabriko dalis bus skaitoma viena iš pačių moderniausiųjų visame pasaulyje, nes vien tiktai šio skyriaus "mechaninės smegenys" - elektroninės skaičiavimo mašinos reikalauja pastatymui virš 470 vieno žmogaus darbo metų ir kaštuojančios virš 8 milijonų dolerių. Dar 1959 m. pradėjęs veikti ir palyginamai dar naujas plieno lapų gaminimo skyrius kuris išroliuodavo iki 122 colių platumo plieno lapus, dabar jau skaitomas pasenusius ir iš mados išėjusius.

Naujasis skyrius, kontroliuojamas mygtukais, būsiąs kažkas nepaprasto, nes, kaip rašo vietinis "Sault Star", šio slyriaus elektroninė kontrolės sistema net turėsianti atmintį ir tuo būsią išvengiama anksčiau bent vieną kartą padarytų klaidų..

Iš kitų svarbesnių plieno fabriko naujienų galima paminėti, kad šią vasarą čia surado darbo apie 400 studentų ir kad šiais metais "Algoma" - vien tik mokesčiais miestui siekia apie 2.250.000 dolerių. Rugpiūčio mėn. pradžioje išleistas pusmetinis raportas šėrininkams rodo, kad pirmąjį pusmetį "Algoma" džiaugėsi dideliais pardavimais ir uždarbiais daugiau kaip dvigubai viršijančiais tą patį pernai metų laikotarpį, o taip pat lygiai gera yra numatoma ir antroji šių metų pusė.

Vienas, šiam korespondentui labai jau gerai pažįstamas tautietis, sakosi šią vasarą plieno fabrike galėjęs beveik kas antrą dieną dirbti po dvigubą pamainą, o tai būtų sudarę virš $1000.- mėnesiui, bet dažnai atsisakydavęs. Sako reikėję pažuvauti, pasimaudyti, turėjęs svečių ir t.t., o be to, pinigai nesą pats svarbiausias bei reikšmingiausias dalykas žmogaus gyvenime ir didelė to uždarbio dalis būtų atskaityta mokesčiam.

DELHI ONT.

Vincas ir V. Treigiai savo rezidencijoje su svečiu Albertu Joneliu iš Montrealio, kuris savo atostogas praleido Ontario.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. Leidžia Varpininkų leidinių fondas

Redaktorius Vytautas Bildušas.
Administracijos adresas: JUOZAS URBELIS.
1649 N. Broadway, Melrose Park., Ill., USA.
Prenumerata: JAV ir kitur 3 dol. metams.

AR ŽINOTE KĄ RAŠO

KELEIVIS?

AR ŽINOTE, kodėl vieni jį giria, kiti peikia, bet visi mėgsta skaityti?

KELEIVĮ žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybės skelbti. Teisingomis žiniomis iš visur /jame daug žinių ir iš Kanados/, aiškiu ir atviru pasisakymu laikraštis per 65 metus pelnė gerą vardą ir pasitikėjimą.

KELEIVY rasite patarimų teisiniais ir kitais klausimais, gražių apsakymų, eilėraščių ir tt: Jis turi ir moterų skyrių.

METINĖ PRENUMERATA KANADOJ IR KITUR TIK $5.00.

Laiškus ir prenumeratą adresuokite:

KELEIVIS
636 Broadway, So. Boston, Mass. 02127, USA.

HAMILTON

Geriausia taupyti ir skolintis tik Hamiltono lietuvių
Kredito Kooperatyve "TALKA"
21 MAIN ST. E., KAMB. 203. TEL. 528-0511.

Darbo valandos:
Pirm. 9.30—5 v.p.p.
Antr. 9.30—5 v.p.p.
Treč. 9.30—5 v. p.p.
Ketv. 9.30—5 v.p.p.
Penkt. 9.30—8 v.p.p.
Šešt. 9—1 v.p.p.

Augšti nuošimčiai už indėlius
Prieinamos skolinimosi sąlygos
Nemokamas CUNA gyvybės ir paskolų draudimas.
Plinas čekių patarnavimas
Užtikrintas indėlių saugumas
Maloniųs lietuviškas patarnavimas

St. Catharines agentūra: 75 Rolls Ave, Tėvų pranciškonų parapijos salėje sekmadieniais po pamaldų.

VIRGILIJUS NOREIKA VĖL DAINUOS HAMILTONE

Prieš metus, kurie girdėjome Virgilijaus balsą, pamatėme, kad ir sunkioje padėtyje gyvenanti mūsų tauta, vis dėlto duoda gerų talentų. Šis Lietuvoje pasižymėjęs dainininkas yra koncertavęs daugelyje pasaulio vietų, tarp kurių ir Milano Scala, kur jis debiutavo pirmaeilėse operų partijose.

Ju giminių dėka, kurie Noreikus į Kanadą iškvietė privačiam vizitui, mes turėsime progos išgirsti dainininką akompanuojant jo žmonai Zenetai, š.m. spalio 5 d. 7 val. Hamiltone. Plačiau apie koncertą skaitykime čia pat dedamame skelbime. Sk. St.

MASKOLIAI DAROSI AGRESYVESNI

Nuo Sov. Sąjungos sukūrimo visos tautos yra apimtos "permanentinės" baimės ir, žmonija, iš metų į metus, gyvena laukdama jas grąsinančių baisenybių. Čekoslovakija ir brėstantieji rumunų įvykiai aiškiai ir įtikinančiai rodo, koks šioje epochoje žmonijos baimei yra pagrindas: vis auganti ir neslepiama maskolių agresyvesnė politika ir veiksmai.

Vienok ir pati Maskvos kom. diktatūra pasidarė, jos pačios sukurtos, politikos baimės, grąsinimų, auka. Su savo prievartavimo politika Sov.S-goje, iššaukė priešingą kovą, sau pavojingą jėgą, jos pasireiškė maskolių diktatūros pavergtose tautose, po pusšimčio metų vergijos norą nusikratyti, o tą jėgą sudarė laisvasis pasaulis, sukuria, Sov.S-ga, pati save palaidoti nenorėdama, dvikovai nesiryžta.

Rytų Europos įvykiai kaip ir pakartojo prieš II-Pas. karą istoriją, kada agresyvus Hitlerio žygis į Čekoslovakiją iššaukė Vakarų pasipiktinimą, taip ir dabartinis Čekoslovakijos okupavimas, grėsmė Rumunijai, visam laisvam pasauliui praplėtė akis į nesiliaujančią maskolių agresijos politiką ir jų žvėriškus veiksmus, net ir mažiausį laisvės troškimą paskandinant durtuvų ir tankų jėga.

Šitie nepasotinamieji grobimo apetitai, sovietinės agresijos, aišku, Vakarus vėl privers smarkiau ginkluotis, kaip visuomet, po sovietinio melagingo "sutikimo" nepavartoti branduolinių ginklų.

Iš to, aišku, neišeina, kad Vakarai pradės karą, bet ir Sov. S-ga, jos režimui žlugimo pasekmių bijodama, "sprendžiamų kautynių" nepradeda.

Jei patys maskoliai, visuose pasaulio kampuose, agresijos sukūrėjai, savo šypsenų patvirtinti karui nesiryžta, tai ko bijo Vakarai?

Iš paskutiniųjų dešimtmečių patyrimų, Vakarai, matydami, kad maskoliai, iš baimės savo diktatūros sistemai, įgavo nepasotinamą agresinių avantiūrų instinktą, karo pradėti nenori.

Agresijai yra privaloma diktatūros būtinybė. Diktatūra laisvąjį pasaulį laiko baimėje ir nuolatinėje įtampoje, kurios dėka, pasaulinės politikos laukuose maskoliai lieka nugalėtojais, kol neprieis prie savo neišvengiamo žlugimo.

Stalinas sakė, kad Hitleris žus todėl, kad jis "nežino, kur sustoti", o jis žinąs.

Laisvųjų Vakarų lyderis, JAV Valstybių asmenyje, į maskolišką agresiją Azijoje atsakė prieškomunistine karine parama vietnamiečiams, bet su savo taktikos ir strategijos teisingumu, ne su pilna garantija, kas JAV Valstybių viduje ir Vakaruose sudarė progą pacifizmui.

Nėra garantijos, kad ir būsimasis JAV prezidentas suras teisingą kelią į kovą prieš maskoliškąją agresiją.

Čekoslovakijos pamoka parodė, kad politinės laisvės idealai yra stipresni už jėgą ir, kad komunistinis monolitas, Sov. S-gos sudarytas, gali laikytis tik ginklų jėga.

Veikiant prieš komunistinę agresiją, komunistinio monolito griūvimo galima pasiekti ne tik atominiais ginklais, bet viso pasaulio politinių laisvių idėjų mobilizacija, paremta elementarinėmis žmogaus laisvėmis.

Nuo įvykių su Čekoslovakija, mes pasidarėme liudininkais, kad ir pačioje Sov.S-goje tolimesnės agresijos vystymas sutiko gyventojų pasipriešinimą net pačioje Maskvoje, kas išryškino daugelio tūkstančių mitingų, dėl tolimesnės agresijos patvirtinimo, falšyvumą, blefą.

Amžinas žmogaus veržimasis į laisvę, kurios sargyboje stovi Vakarų blokas, su JAV priešaky, politiniai pribrendus Sov. S-gos viduje, galutinai prives prie maskoliškos diktatūros likvidacijos.

Didėjančiai maskoliškajai agresijai tada bus pasipriešinta abejose geležinės uždangos pusėse.

K. M. Juozas Šarūnas.

NEPAPRASTAS KONCERTAS HAMILTONE!

Vilniaus lietuvių operos pirmaeilis solistas VIRGILIJUS NOREIKA kartu su žmona, Vilniaus lietuvių operos simfoninio orkestro dirigente ZENETA NOREIKIENE, giminių iškviesti privačiam apsilankymui, atvyksta į Kanadą ir duos lietuviškų liaudies dainų ir operų arijų

KONCERTA

KURIS ĮVYKS š. m. spalio 5 d., šeštadienį, 7 val. vakaro

CENTRAL SECONDARY SCHOOL,
192 Wentworth Street North, Hamilton, Ont.
(kampas Cannon ir Wentworth)

Įėjimo bilietus, kurie kainuoja $3.00 suaugusiems ir $1.50 moksleiviams, galima įsigyti prisiunčiant čekį ar piniginę perlaidą šiuo adresu:
O. Bakšienė, 38 Stanley Ave., Hamilton, Ont.

Po koncerto bus Noreikams priėmimas. Norintieji jame dalyvauti, prašomi pranešti irgi O. Bakšienei, įmokant $6.00 asmeniui, iki spalio 3 d.

Op. solistui Virgilijui Noreikai akompanuos Zeneta Noreikienė.

Rengėjos.

VANCOUVER, B.C.

Vakarų Kanados Lietuvių Dienos įvykusios rugpiūčio pirmomis dienomis proga, pabaltiečių atstovai turėjo pasitarimą Vancouveryje. Pasitarime nutarė pastatyti veikalą "Baltic Story", numatydami datą 1969 m. rugsėjo 23 d. Queen Elizabeth teatre Vancouveryje. Pasitarimo dalyviai: iš kairės: Z. Kaulienė, LB-nės B.C. Apyl. pirm., A. Rinkūnas, KLB Krašto V-bos pirm., P. Nevada, LB-nės Calgary apyl. pirm., A. Osis latvis - Baltų Fed. pirm., H. Oyaama estų Bendr. pirm., Vancouvery, A. Veveris latvių pirm. Vancouvery, A. Grivnickis latvių atstovas ir E. Dudaravicius Baltų Fed. vicep. Albertoje ir pirmininkas numatytam veikalo pastatymui organizuoti. *Nuotrauka E. Gumbelio.*

Atkelta iš 3 psl.

skirtumai, nors dideli, nėra išskiriantys, nes abiem pozicijom yra bendra, nors nevienodai akcentuojama, pagrindinė premisa — pasirįžimas siekti nepriklausomos Lietuvos atstatymo. Nežiūrint to, aštrus skilimas valstybingumo — tautiškumo etiketėm nubrėžta linija nebėra jau vien pavojus, bet faktas.

Kodėl taip yra? Kodėl šie pažiūrų skirtumai nuo debatų stalo persikėlė į mūšio lauką, ardydami mūsų bendruomenės darbo vienybę? Priežastis slypi dviejuose mūsų visuomeninio gyvenimo momentuose, netobulumuose. Pirma, tai nedemokratiš kas mūsų vidinės politikos pobūdis; antra — daugumos tendencija suabsoliutinti savo pozicijas ir nesugebėjimas skirti tikslų nuo priemonių.

Netenka daug įrodinėti, kad mūsų veiksniai, išskyrus Bendruomenę, yra, tam tikra prasme, nedemokratiški. Šio krašto ALTas, o ypatingai pasaulinis VLIKas, teisioginiai neatstovauja išeivijos visuomenės ir nėra jai tiesioginiai atsakingi. Todėl visuomenė yra beveik bejėgė tarti savo žodį apie tai ką veiksniai veikia ir kas juose veikia. Tuo labiau bejėgė jaučiasi aktyvioji mažuma, "tautininkai". Neturė dami progos savo nuomonę pareikšti rinkimų urnose, savo įsitikinimus jie reiškia aštria kritika. Negalėdami mūsų politinės jėgos pakeisti iš vidaus, jie puola to mūsų establišmento tvirtovės sienas iš lauko karčiu protestu, dažniau labiau piktu, negu kons truktyviu. O kaltinimais matuotas piktas protesto žodis neveda į dialogą, bet į kivirčą. Galima abejoti ar "tautininkai", skelbdami savo pažiūras protesto žygiais ir kritika, eina teisingu keliu. Tačiau nerealu būtų tikėtis, kad jie rodytų besąlyginį lojalumą ir solidarumą institucijoms, kurių sąranga atima jiems galimybę savo pažiūras įgyvendinti demokratišku procesu.

Antroji priežastis, vedanti du naujuosius mūsų visuomenės polius į griaunantį skilimą, yra pozicijų suabsoliutinimas ir tikslų bei priemonių sumaišymas. Čia kalti, jei kaltės ieškosim, "valstybininkai". Daugumos pozicija, paprastai suformuluojama politinių veiksnių, ar ji liestų principą, ar principo pritaikymą, lai koma tiesa, kuri turi būti visų priimama ir be kompromisų vykdoma. Atrodo, kad dažnai operuojama parafrazuotu evangelijos posakiu: "Kas ne su manimi, tas prieš Lietuvą". Nesvarbu, ar "su manimi" reikštų principinį pasisakymą už Lietuvos išlaisvinimą, ar nuomonę apie Vasario 16 minėjimo aukų paskirstymą. Suabejojimas veiksnių Clevelando rezoliucijų tikslingumu yra laikomas nusiangažavimu laisvės kovoj. Skirtinga nuomonė politinės akcijos krypties klausimu laikoma pasitarnavimu komunizmui. Manoma,, kad, jei yra vienas tikslas, tai tėra galimas tik vienas kelias, to tikslo siekiant, tik viena nuomonė, tą tikslą aiškinantis. Toksai karingas dogmatizmas, kuris nepripažįsta mažumai teisės pareikšti savo nuomonę net periferiniuose klausimuose, aišku, užkerta kelią skirtumų išsiaiškinimui, ramiam, kultūringam išsikalbėjimui.

Jei naujoji mūsų visuomenės poliarizacija tereikštų vien paprastą nuomonių skirtumą, nereikėtų daug rūpintis. Tačiau mes jau nebesitenkinam ramiu savo pažiūrų dėstymu. Kai jau nebesiekiame vieni kitų įtikinti, o stengiamės vieni kitus perrėkti ar vieni kitiem užčiaupti burnas, tuomet konfliktas nustoja darbingų debatų pobūdžio ir reiškia skilimo pradžią. Naujasis mūsų visuomenės pasidalinimas, ne skirtingų minčių įnašo potencialu, bet realiai pasireiškian čiu skaldomuoju momentu, atneša į Lietuvių Bendruomenę naujas problemas, naujus pavojus. PLB organai ir kraštų LB valdybos turi jausti pareigą šiuos reiškinius analizuoti ir iškylančias problemas spręsti ne emocijų diktuojama reakcija, bet gerai išmastyta veikla.

Šias problemas ir iš jų kylančius pavojus Bendruomenei galima suvesti į du aspektus. Pirma, "valstybininkų" peršamas politikos primatas sudaro pavojų Bendruomenei per daug supolitikėti, apleidžiant kultūrinio darbo barus. Antra, valstybingumo — tautiškumo realių apraiškų įtampa veda į bereikalingą erzelį, tarpusavio kivirčus, grasina neatstatomai suskaldyti Bendruomenę ir iš lietuviško darbo lauko išskirti kūrybingą mažumą. Į šiuos aspektus reiktų pažvelgti atskirai.

Valstybingumo pervertinimas tautiškumo sąskaiton praktiškai reiškia kultūrinio darbo subordinavimą politinei akcijai. "Valstybininkai" mėgina įrodyti, kad vienintelis prasmingas darbas išeivijoje yra kova už politinę laisvę. Argumentuojama, kad ne laikas yra rūpintis kultūriniais dalykais — literatūra, muzika, menu, mokslu — kuomet vyksta žūtbūtinė kova už laisvę. Kai patrankos gaudžia, sako, mūzos tyli. Totalinėj kovoj reikia totalinės mobilizacijos. Todėl, geriausiu atveju, kultūrinė kūryba leistina tik tiek, kiek ji tiesioginiai pasitarnauja laisvės kovai, politiniam momentui.

Tokia kraštutinio valstybingumo argumentacija neįtikina. Jei iš tikrųjų būtume rimtam karo stovy, tuomet gal ir galėtume laikinai užmiršti lituanistinį švietimą ir operą. Tačiau juokinga 1968 metais, nors ir laisvės kovos vardu vadinamais, skelbti visuotinę kultūrininkų mobilizaciją politinei kovai. Argumentai, kad partizanai, paėmę ginklą, sukrovė neužbaigtas diser tacijas ir simfonines poemas lentynon, tiktų tik tuomet, jei mūsų kova bent truputį būtų panaši į partizanų kovą. Gi dabar mūsojį laisvės kova yra daugiau gražbylystė, negu realybės apibūdinimas. Mūsų kova yra ne kas kita, kaip sunki, lėta, galo nematanti politinė veikla. Ne mūšis karo lauke, o daugiau šaltasis karas. Todėl nėra ko ir kalbėti apie mūzos nutilimą prieš politines prakalbas ir žygius į senatorių raštines Washingtone. Dar nėatėjo laikas visuotinei mobilizacijai. Mūsų dabartinėj situacijoj dar puikiai sutelpa ir tautinių šokių šventė šalia žygio į Jungtines Tautas, ir poezija šalia Valiuko rezoliucijų, ir dramos festivalis šalia veiksnių konferencijos, ir "Aidai" šalia "Eltos" biuletenio.

(Pabaiga sekančioje laidoje).

TIK PER ANGLIJA...

Pigiau, greičiau ir geriau galima pasiųsti dovanų siuntinėlius savo artimiesiems Lietuvoje.

Artėjant vasarai, dabar jau pats laikas pagalvoti kokį dovanų siuntinį sudaryti ir pasiųsti savo giminėms.

Žemiau siūlome du specialiai paruoštus, praktiškus ir labai naudingus siuntinius:

VASARINIS 1968 - 1.
Storo, gėlėto nepermatomo nailono medžiaga dėl 4 suknelių, 3½ jardo vilnonės angliškos medžiagos vyriškam kostiumui, 3½ jardo vilnonės angliškos medžiagos moteriškam kostiumui, 1 terelyno bliuskutė, 1 vyriški naioniniai marškiniai, 2 poros vyriškų arba moteriškų geriausios rūšies nailoninių kojinių --- $75.00.

VASARINIS 1968 - 2.
Pavasariniam arba vasariniam paltui vilnonė medžiaga, 3½ jardo vilnonės angliškos kostiuminės medžiagos, gėlėta nepermatomo nailono medžiaga dėl dviejų suknelių, 1 šilkinė skarelė, 1 vyriški naioniniai marškiniai, 1 svaras šokoladinių saldainių, 1 vyriškas arba moteriškas nailoninis lietpaltis --- $75.00.

Taip pat į bent kurį siuntinį galima dadėti žemiau išvardintus dalykus, kurie yra visuomet naudingi ir laukiami Lietuvoje. Vilnonė labai gera skarelė $4.00, nailoninis itališkas lietpaltis $10.00, vyriški arba moteriški vilnoniai megstukai $12.00, nailoniniai marškiniai $7.00, vyriškos arba moteriškos nailoninės labai geros kojinės $2.00.

BALTIC STORES LTD.,
(Z. JURAS)
421 HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.
TELEF. SHO 8734.

Su malonumu priimame užsakymus, kuriuos pats siuntėjas pasirenka iš kainorašėio arba užsisako kas Jam patinka. Taip pat, persiunčiame ir Jūsų pačių supirktus siuntinius. Mūsų sąskaitos duoda teisę į Income Tax sumažinimą, jei siuntiniai yra siučiami šeimai.

Atstovai: **A. Kusinskis, 167 College St., Apt. 2, Sudbury, Ontario.**
L. Radzevičius, 530 Windermere Ave., Toronto 9, Ont..

Atkelta iš 6 psl.

Arba jauna naujavedžių, tiesa, jau dvejeto vaikų spėjusi susilaukti Tiesoj kyšo netiesa. "Respora: "Pamanykit, vakar publika" vistiek dar neatėjome dvigubą šventę: pėmė visų lietuviškų žemių. Galėjo apimti, bet kažkas neleido.

Arba: "Didžiulis dėmesys nacionaliniams interesams ir lūkesčiams padėjo išrauti su šaknimis išankstinius nacionalistinius neigiamus nusistatymus. Įveikęs visus sunkumus, socializmas laimėjo didelę pergalę.."

Ir čia pat, "išrovus su šaknimis" ir įveikus visus sunkumus, tenka viską lyg ir vėl pradėti iš pradžios, nes, esą: "seno liekanos yra gajos. Skiepijant kilnius tautų draugystės ir proletarinio internacionalizmo jausmus darbo žmonėms, mūsų laukia didelis ir atsakingas darbas"...

Pagaliau: "Mūsų respublikos žmonių kopimas į laimės kalną prasidėjo istorinių 1940 metų rugpiūčio 3-ją, kai ji kartu su broliškomis tarybinėmis tautomis ėmė statyti komunizmą - visos žmonijos didžiausią troškimą"..

Tokią "poeziją" Tiesa piršo Lietuvos žmonėms kaip tik tuo metu, kai Čekoslovakijoj net komunistai dėjo desperatiškas pastangas nuo tokios "laimės" bent iš dalies nusikratyti...

Tuos dalykus mato net ir dabartiniai vidurinių mokyklų moksleiviai Lietuvoj. Ir turi pagrindo bent tarp savęs prasitarti, kad Tiesoj kyšo netiesa. "Respora: "Pamanykit, vakar publika" vistiek dar neatėjome dvigubą šventę: pėmė visų lietuviškų žemių. Galėjo apimti, bet kažkas neleido.

Arba: "Didžiulis dėmesys nacionaliniams interesams ir lūkesčiams padėjo išrauti su šaknimis išankstinius nacionalistinius neigiamus nusistatymus. Įveikęs visus sunkumus, socializmas laimėjo didelę pergalę.."

Ir čia pat, "išrovus su šaknimis" ir įveikus visus sunkumus, tenka viską lyg ir vėl pradėti iš pradžios, nes, esą: "seno liekanos yra gajos. Skiepijant kilnius tautų draugystės ir proletarinio internacionalizmo jausmus darbo žmonėms, mūsų laukia didelis ir atsakingas darbas"...

Pagaliau: "Mūsų respublikos žmonių kopimas į laimės kalną prasidėjo istorinių 1940 metų rugpiūčio 3-ją, kai ji kartu su broliškomis tarybinėmis tautomis ėmė statyti komunizmą - visos žmonijos didžiausią troškimą"..

Tokią "poeziją" Tiesa piršo Lietuvos žmonėms kaip tik tuo metu, kai Čekoslovakijoj net komunistai dėjo desperatiškas pastangas nuo tokios "laimės" bent iš dalies nusikratyti...

Sunkus tenka Tiesai uždavinys, kai imasi nublizginti Lietuvos padėtį lietuvių akyse: net vidutinio ilgumo rapinyje susipainioja prieštaravimuose. Štai pora akivaizdžiausių susipainiojimų:

"Savo teritorija respublika apjungia visas lietuviškas žemes"... Atseit, nei Tilžė, nei Donelaičio Tolminkiemis "lietuviškai" Tiesai jau nebe lietuviškos žemės. Ašmena, Svyriai, Vidžiai - irgi "nebe lietuviškos žemės"; nors pats Leninas 1920 metais tuos kraštus buvo Lietuvai pripažinęs. Neigi Punskas, nei Seinai...

LONDONE SURENGTOJE

Sovietų Sąjungos prekybos ir pramonės parodoje rugpiūčio 6-24 d., Lietuvai, Lietuvai ir Estijai paskirti specialūs skyriai. Sovietų šiuose kraštuose įsitaisytoji pramonė rodoma taip, kad nėra abejonės, jog visos šios parodos tikslas ne prekybinis, o politinis: parodos rengėjai ne tiek stengiasi susirasti rinkų rodomiems gaminiams, kiek įtikinti, kad bolševizmas žavingas ir kad bolševikinės Rusijos užgrobti kraštai esą laimingesni, negu betkada... (E.)

MALONIAI KVIEČIAME VISUS MONTREALIO LIETUVIUS DALYVAUTI

Aušros Vartų parapijos klebono
Tėvo K. Pečkio, S.J.

ATSISVEIKINIMO VAKARIENĖJE,

Tevas K. Pečkys, S.J.

kuri įvyks š. m. rugsėjo men. 28 d. 7 val. 30 min. vakaro

Bilietų kaina: suaugusiems $3.00, vaikams ir moksleiviams $1.50.

PARAPIJOS SALĖJE, *1465 De Seve Street, Montreal 20, P.Q.*

Prasome nesivėluoti, programa bus pradedama punktualiai.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS KOMITETAS.

MONTREAL

NL SKAITYTOJAI -- PRENUMERATORIAI !

NL redakcija ir administracija kiek pajėgdama seka skaitytojų nuomonių pageidavimus bei pasiūlymus laikraščio turinio ir kitais atžvilgiais. Tuo pačiu ir stengiasi patenkinti savo bendradarbius, kurie savo rašiniais dažnai nori pasitarnauti savoms sritims, saviems įsitikinimams bei savoms gyvenamomsioms vietovems. Todėl skaitytojų tarpe kartais iškyla tam tikrų nepasitenkinimų, kurie paprastai baigiasi nuoširdžiu atlaidumu.

NL nemažiau rūpinasi savo skaitytojų prenumeratų apsimokėjimu, kurios užtęstos sudaro jiems didesnes sumas pinigais ir tuo pasunkina apsimokėjimo galimybes.

NL-va pagal dirbančiųjų sąstatą visuomet buvo perkrauta darbais ir dėl šios priežasties administracija rodė kuklumą dažnų priminimų ar raginimų rašymu, o ypač šiuo paskutiniuoju laikotarpiu Redaktoriui sergant, visiškai nebuvo įmanoma ši sritis pajudinti. Todėl, mieli Skaitytojai - prenumeratoriai nuoširdžiai yra prašomi: a/ neužvilkinti prenumeratos apsimokėjimą b/ užsilikusias prenumeratas galima mokėti dalimis, c/ galima apsimokėti už ateitį. NL dedama vilčių, kad Skaitytojai išklausys jos prašymą, nes, ypač, laiku apsimokėdami prenumeratas, palengvinsite savo ir laikraščio padėties aplinkybes.

NL.

PARAMA "BALTIJAI"

Įneseniai paskelbtą vajų "Baltijos" stovyklavietės būtiniausiems darbams atlikti ir būtinam inventoriui įsigyti pirmieji savo paramą atsiuntė (po $ 10.00):

Aldona Gečienė, Mykolas Juodviršis, kun. J. Gaudzė ir dr. P. Lukošaičius. Iš viso $ 40.00.

Be to, vasaros metu "Baltija" parėmė: Šv. Kazimiero parapija $100., J. Tanner $40.00, A. Ptašinskas $25,00, Lietuviai Tėvai Jėzuitai $24.00, K. Vilčinskas (Ottawa) ir J. Dauderis po $20.00, L. Bulotienė ir P. Rudinskas po $10.00 ir J. Lukošiūnas $ 5.00.

Visiem labai dėkojame.

Pavarčius "Baltijos" rėmėjų kartoteką susidaro gana nemalonus įspūdis apie žymią dalį tėvų, kurie turi stovyklinio amžiaus vaikų. Atrodo, kad jie tariasi "Baltijos" atžvilgiu savo pareigą jau yra atlikę, jeigu jie leidžia arba leido savo vaikus joje stovyklauti. Dar nemaloniau girdėti, jų gerus patarimus apie stovyklavietės trūkumus, kaip ir ką joje pagerinti, ką reiktų įsigyti ir t.t. Atrodo, kad jų nuomone, lėšas visiems tiems reikalams turi sudėti kiti arba stovyklavietės komitetas privalo jas "iškasti iš žemės"! Kada-ne-kada pravartu priminti gerą lietuvišką patarlę: "Jūsų vaikai - jūsų vargai". Lietuviškas mokyklas, stovyklas, ekskursijas ir t.t. remia visa lietuviškoji visuomenė ir organizacijos, tačiau pirmoji pareiga priklauso tų vaikų tėvams. Užtat neužsiliūliuokime savęs iliuzijomis, kad kas nors pasidarys savaime iš nieko, arba kad ateis Kalėdų senelis ir viską pabers iš savo stebuklingo maišo be mūsų pačių pastangų ir paramos.

Montrealio jaunimas, pavažinėjęs po kitas šio žemyno stovyklavietes, savo nuomonę apie "Baltiją" labai pakeitė į gerąją pusę. Tuo tarpu mūsų investacija į "Baltiją" tesiekia vos dalelę to ką kitos lietuvių kolonijos jau yra investavę į savo jaunimo stovyklavietes. Jeigu viena šeima į savo vasarvietę gali investuoti iki $ 10,000 ir daugiau, nejaugi 5,000 Montrealio lietuvių negali sukurti vienos žmoniškos stovyklavietės savo jaunimui?

P. Rudinskas,
Komiteto Pirmininkas

MUZIKOS STUDIJA vedama E. Kardelienės, mokslo metus pradeda rugsėjo 16 d. ir priima naujus mokinius. Susižinoti tel. PO 7-0473.

Nijolė Gudžiūnaitė - Gray su savo vyru Richard, kurie sukūrė šeimą rugpiūčio 10 d. Jaunavedžiai abu yra baigę aukštuosius mokslus ir abu mokytojauja High School.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS KLEBONO IŠLEISTUVES

Dar kartą primename, kad atsisveikinimas su išvykstančiu į Čikagą klebonu Tėvu K. Pečkiu įvyks rugsėjo 28 d. 7 val. 30 min. Parapijos salėje. Paruošiamieji darbai eina pilnu tempu. Ponios, vadovaujamos Onos Ūsienės kruopščiai ruošia vakarienę. Parapijos Choras duos šiai progai koncertą. Bilietai įsigijami pas parapijos komiteto narius ir sekmadieniais po visų pamaldų.

Būtų malonu, kad parapijiečiai aktyviai įsijungtų prie šių iškilmių geresnio pasisekimo. Visos Ponios prašomos prisidėti kepsniais ir pyragais. Organizacijos ir pavieniai asmenys norintieji gauti smulkesnių informacijų dėl iškilmių tvarkos, prašomi paskambinti Komiteto Pirmininkui tel. 366-1210.

- Vytas Ptašinskas baigęs High School išvyko studijoms Lenox, Mass. USA.

- Aldona Paukštaitienė savo keturių savaičių atostogas leidžia Cape Cod, USA.

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

--- *Grybų vakarienė* įvyks spalio 5 d. 7 val. vak. Griež puikus orkestras, bus turtinga loterija ir skani grybų vakarienė.

--- *Bazaras* lapkričio 8, 9 ir 10 dienomis.

--- Jaunųjų choras pradeda giedoti ateinantį sekmadienį 10 val. Tėveliai prašomi siųsti vaikus į mūsų parapijos jaunųjų chorą.

--- Mirė Pranas Buračas, palaidotas spalio 19 d. ir Antanas Liepinaitis, palaidotas spalio 24 d.

EVANGELIKAMS PRANEŠIMAS

1968 m. rugsėjo 29 dieną 11:30 valandą dieną bus pamaldos. Pamaldas laikys kunigas Hansas Dumpys. Pamaldos bus su šventa vakariene bažnyčioje St. Johns Lutheran Church, 3594 Jeanne Mance Street, Montreal.

Kadangi reti atsitikimai tokių pamaldų, todėl prašome parapijiečius kuoskaitlingiau pamaldose dalyvauti.

Parapijos Valdyba.

TORONTO

A. ŠILEIKA SUKŪRĖ ŠEIMĄ

Lietuviškos vestuvės visus džiugina, nors nėra taip jau blogai ir su mišriomis šeimomis.

Šeštadienį, 8.13. dar viena pora lietuvių sukūrė šeimą. Tai žymus jaunimo, buv. studentų vaikėjas Andrius Šileika su Regina Irena Zinkevičiūte.

Prisikėlimo parapijos bažnyčioje tėvas Rafaelis Šakalys davė šliūbą, solo palydėjo sol. V. Verikaitis.

Vaišės vakare vyko lenkų salėje (1330 Bloor g-vė). Vaišių ceremonijas gražiai pravedė J. Karasiejus.

Gauta daug sveikinimų iš giminių, studentų orgazacijų ir draugų, kaip iš JAV, taip ir Kanados.

A. Šileika prieš porą metų yra baigęs Toronto universitetą chemijos skyrių, aktyviai dalyvavo lietuvių studentų draugijose, būdamas kelis metus valdybos pirmininku. Jis vadovavo I-majam studentų kongresui Toronte, prisidėjo prie Pasaulio liet. jaunimo kongreso Čikagoje suruošimo ir kt. studentų veikloje.

Dabar išvyksta tarnybon porai metų Winnipegan, kur reik manyti, prisidės prie vietos lietuvių veiklos.

Gero pasisekimo jauniesiems šeimos gyvenime.

KETURI DIDIEJI ATVYKSTA Į TORONTĄ

Keturi žymiausieji mūsų poetai ir rašytojai PULGIS ANDRIUŠIS iš Australijos, BERNARDAS BRAZDŽIONIS, ANTANAS GUSTAITIS ir STASYS SANTVARAS iš JAV-bių 1968 m. spalio 6 d. 6:30 val. Prisikėlimo Parapijos salėje dalyvaus įvykstančiame Literatūros Vakare. Bilietai gaunami iš anksto Prisikėlimo ir Šv. Jono parapijų knygynuose ir Paramos bei Prisikelimo parapijos bankeliuose. Bilietų kaina: $3.00 suaugusiems; $2.00 studentams ir moksleiviams. Vakarą rengia Lietuvių Enciklopedijos Leidykla.

- Pukteriai Juozas ir Vytautas atostogas praleido kelionėje, mašina nuvažiavę į Kanados vakarus ir grįžę aplinkiniais keliais JAV pusėje.

- Pijus Gudelevičius, "Argentinos Lietuvių Balso" administratorius, buvo atvykęs į Montrealį ir lankėsi NL red.

- Serga ir guli R. Victoria ligoninėje Grigelienė ir Malinauskienė.

Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
(1082 Bloor W., Toronto)
(į rytus nuo Dufferin St:)
Raštinė: LE 4-4451

Dr. J. ŠEMOGAS
5441 Bannantyne, Verdun
Pirmadienį ir Ketvirtadienį 2 - 4; 7 - 9 pm.
Antradienį 2 - 4 pm.
Penktadienį 2 - 4; 7 - 9 pm.
Trečiadienį 7 - 9 pm.
Tel: 767 - 3175; namų 366 - 9582

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALIŠKA
1396 St. Catherine St. W.
Suite 419, tel. UN 6-8235
Namų tel. MU 1-2051

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
Chirurginė praktika
SEAFORTH MEDICAL BUILDING,
3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.
KREIPTIS TELEFONU 931 - 3275.

Dr. A. O. **JAUGELIENĖ**
Dantų gydytoja
1410 Guy Street I aukštas
11 - 12 kambarys,
Tel: 932-6662; namų 737-9681

ADVOKATAS
JOSEPH P. MILLER
B. A., B. C. L.
Suite 205
168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

PARDAVIMAS
Parduodamas BILIJARDAS (poolroom), esantis Montrealio miesto centre, 2145 St. Catherine Street E., (greta Lietuvių Klubo) arba tik viena biznio dalis, kuri Petro Yanuškos išlaikyta 21 metus. Skambinkite tel. 366-3802.

Dr. V. **GIRIUNIENĖ**
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255 - 3535.

NOTARAS
J. BERNOTAS,
B. A., B. C. L.
Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

J. Gražys
KAILIŲ SIUVĖJAS
SIUVU IR PARDUODU
Taisau ir Remodeliuoju
Vasaros laike saugojimas
/ Storage /.
6396 Bannantyne, Verdun.
PO 7-6183.

Bouffard Auto Body
6636, Clark St. Montreal
(prie St. Zotique)
TEL: 277 - 5059, 277 - 5323

Šv. J. Adomonis - Adams
Namų tel. 747 - 9000

ATLIEKAME DARBUS:
Electric Welding
Body Work
Painting
Mechanic
Electric
ir kitus

Steering Service
Wheel Alingment
Tune - up
Clutch - Brakes

AR ŽINOMA, KAD "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUSTUVĖ
spausdina bilietus, pakvietimus, vizitines ir padėkos korteles, įvairius blankus, receptams lapelius, vedybinius pakvietimus, mirties atveju užuojautos laiškus, visokius "statemen tus", vokus su adresais, laikraščius.
Adresas: 7722 George Street, LaSalle, Montreal, P.Q. Canada.

A. J. Norkeliūnas
Commissioner of the Superior Court of Montreal
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMAS
6695 — 35th Avenue, Rosemount, (kamp. St. Zotique)
Montreal. Telefonas RA. 7-3120

LITAS
MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA
Adresas: 1465 De Seve Street
Montreal 20, Que., tel. 766-5827

MOKA UŽ:
DEPOZITUS 4.4%
ŠĖRUS 5¼%
TERMN. INDĖLIUS IKI 7%
Nemokamas gyvybės draudimas iki $2,000 bendros šėrų ir depozitų sumos.

DUODA PASKOLAS IŠ 9%
įskaitant gyvybės apdraudą iki $ 10,000
JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%).

PARDUODAMI "ŽMOGUS IR JO PASAULIS" BILIETAI PAPIGINTOMIS KAINOMIS.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10:30 iki 12:30 v.
Darbo dienomis - nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius,
Vakarais - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Dieną - penktadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakarais - pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS GIRDIMAS KAS ŠEŠTADIENIS PER CFMB STOTĮ
BANGA 1410, 10:00 VALANDĄ VAKARO
Programos vedėjas L. Stankevičius
TEL. 669-8834.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
3907 ROSEMONT BLVD.
Tel. OFF.: 722 - 3545 RES. 256-5355
S-tos "Lite" nr. 752D

EDCO CONSTRUCTION CO. LTD.
- Namų statybą vykdo ištisomis gatvėmis naujoje La Sallėje.
- Namai - Duplex ir Fourplex - sau ir investavimui.
- Namų kainos neaukštos, labai žemu įmokėjimu - $ 1000 - galima įsigyti gražius ir vertingus namus.

Skambinti W. Lapenat, tel. 366 - 6237

ADAM'S
LaSalle Restaurant
15-je metų pagarsėjęs "smoke meat" gaminio patiekalu.

Juozas Stankaitis

TELEFONAS
366 - 0754

Leonas Gureckas

7633 LaSalle Blvd. ir 4 Ave. kampas, LaSallėje.